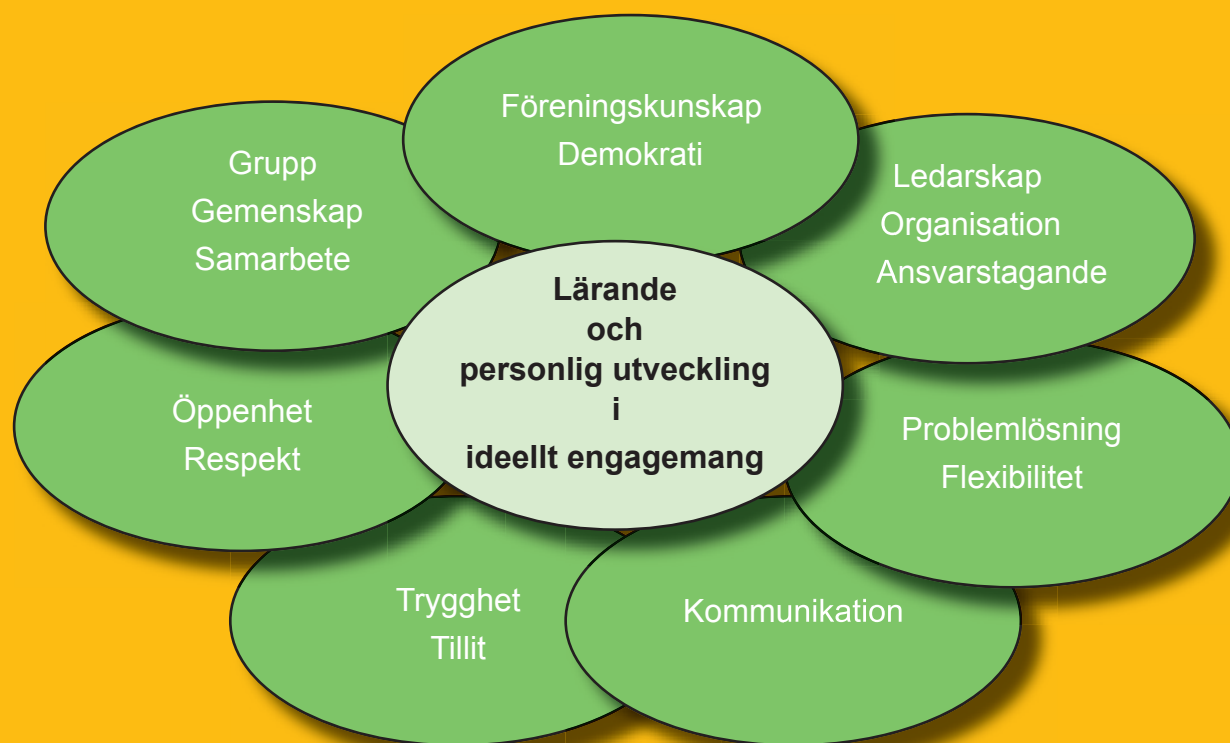

FöreningsKraft

Om lärande och personlig utveckling i föreningslivet

Slutrapport sammanställd av
Kristina Persson

Förord

I vårt rika föreningsliv finns massor av aktiva och engagerade medlemmar, ledare och förtroendevalda. Föreningslivets stora betydelse för t ex samhällsutveckling och demokrati lyfts fram i många sammanhang. Men hur ser betydelsen ut på det mer personliga planet – vad är det egentligen man lär sig genom att vara engagerad i ideella föreningar och hur påverkar det en som person?

MIP, Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation, har under flera år intresserat sig och arbetat för att synliggöra och uppvärdera föreningslivet och det lärande som sker i föreningsengagemang. Inom projektet FöreningsKraft har vi med stöd från Ungdomsstyrelsen haft förmånen att genomföra en undersökning om personligt lärande och utveckling i föreningsengagemang.

MIP har fått nya kunskaper om föreningslivet som miljö för lärande och personlig utveckling och våra resultat visar bland annat att föreningslivet är en betydelsefull arena där frivilligheten och möjligheterna att få "prova nytt" är viktiga ingredienser.

Detta är FöreningsKrafts slutrapport där undersökningens relativt omfattande resultat redovisas och rapporten med bilagor finns tillgängliga på MIPs hemsida, www.mip.org.se. Det har även tryckts en mindre skrift innehållande ett axplock av FöreningsKrafts resultat som i mån av tillgång kan erhållas från MIPs kansli. Se kontaktuppgifter på rapportens baksida.

Med hopp om trevlig och intressant läsning!

Linda Attin

Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation

Innehåll

1. Sammanfattning	sida 4
2. Rapportens disposition	sida 5
3. Fakta om FöreningsKraft	sida 6
4. Fakta om undersökningen	sida 6
4.1. Fokusgrupper	sida 7
4.1.1. Metod	sida 7
4.1.2. Deltagare och föreningserfarenheter	sida 7
4.2. Enkätundersökning	sida 8
4.2.1. Metod	sida 8
4.2.2. Respondenter och föreningserfarenheter	sida 10
5. Lärande och personlig utveckling i ideellt engagemang	sida 16
5.1. Föreningskunskap och demokrati	sida 16
5.2. Grupp, gemenskap och samarbete	sida 18
5.3. Ledarskap, organisation, ansvarstagande	sida 19
5.4. Kommunikation	sida 21
5.5. Problemlösning och flexibilitet	sida 22
5.6. Öppenhet och respekt	sida 23
5.7. Trygghet och tillit	sida 24
6. Föreningslivet – en miljö för lärande och personlig utveckling	sida 27
6.1. Hur går lärandet till?	sida 27
6.2. Vad är unikt?	sida 27
7. Fritidens funktion och föreningsengagemangets betydelse	sida 28
7.1. Fritidens funktion	sida 28
7.2. Olika arenors betydelse	sida 30
7.3. Föreningsengagemangets betydelse	sida 31
8. Slutord	sida 33

Bilagor

1. Definition föreningstyper
2. Enkät
3. Följebrev enkät
4. Frekvens- och korstabeller

1. Sammanfattning

FöreningsKraft är en undersökning om lärande och personlig utveckling i föreningslivet som genomförts av MIP, Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation, med stöd från Ungdomsstyrelsen. Undersökningen riktades till medlemmar, ledare och förtroendevalda i ett brett urval av föreningar med ungdomsverksamhet. FöreningsKrafts målsättning är att formulera och artikulera erfarenheter och lärande som sker i föreningsengagemang till kunskap som kan förmedlas och erkännas.

Undersökningens huvudfrågor var:

- Vilket lärande sker i föreningsengagemang?
- Hur påverkar föreningsengagemang personlig utveckling?
- Vilken betydelse har föreningsengagemang för individen?
- Hur går lärandet till?
- Vad är unikt med föreningslivet som miljö för lärande och personlig utveckling?

Undersökningsmetod:

Undersökningen genomfördes med hjälp av gruppintervjuer, så kallade fokusgrupper, och en enkätundersökning. Flertalet av deltagarna i intervjuer och enkätundersökning är verksamma i föreningar för fritid och rekreation, t ex i idrotts-, friluft- och dansföreningar. Resultaten som presenteras i denna rapport baseras på fokusgrupper med 91 föreningsaktiva från 64 olika Malmöföreningar samt på enkätsvar från 453 föreningsaktiva från cirka 150 föreningar i Malmö och Stockholm.

Vad är det då man som föreningsaktiv får ut av sitt engagemang?

I fokusgrupperna om lärande och personlig utveckling i föreningsengagemanget framträdde tydligt följande teman/områden:

- Föreningskunskap & Demokrati
- Ledarskap, Organisation & Ansvarstagande
- Problemlösning & Flexibilitet
- Kommunikation
- Trygghet & Tillit
- Öppenhet & Respekt
- Grupp, Gemenskap & Samarbete

I enkätundersökningen ställdes frågor om dessa teman och här ges några exempel på vad de föreningsaktiva svarade.

Genom sitt föreningsengagemang har:

- 90 % blivit bättre på att ta beslut tillsammans med andra
- 69 % blivit mer medvetna om demokratiska principer
- 91 % hittat gemenskap
- 85 % blivit bättre på att fungera i grupp
- 86 % fått möjlighet att vara en förebild för andra
- 87 % blivit bättre på att ta ansvar för sådant de tagit på sig
- 79 % blivit bättre på att tala inför grupp
- 82 % blivit mer lyhörda och bättre på att lyssna
- 78 % blivit bättre på att lösa problem
- 74 % fått lättare att hantera misslyckanden
- 80 % fått mer respekt för andras åsikter och värderingar
- 76 % fått större förståelse för andras bakgrund/levnadsvillkor
- 86 % fått större självförtroende
- 80 % fått större självkänedom
- 68 % fått större tillit till andra människor

Föreningsengagemangets betydelse

Att föreningsengagemanget är viktigt för de föreningsaktiva framkom tydligt i fokusgrupperna och genom enkäten gavs möjlighet att ytterligare fråga om engagemangets betydelse för individen.

Vi fann att föreningsengagemanget har störst betydelse för umgänge och bekantskapskrets, men ges också ganska stor betydelse för samhällsengagemang, för möjligheter att få arbete och för utbildnings- och yrkesval. Särskilt de yngre föreningsaktiva lägger tonvikt på föreningsengagemangets betydelse för möjligheter att få arbete och för val av utbildning och yrke.

Föreningslivet – en miljö för lärande & personlig utveckling!

Genom både fokusgrupper och enkätundersökning konstaterades att föreningsengagemanget är en betydelsefull arena för lärande och personlig utveckling. De föreningsaktiva som besvarade enkäten menar till exempel att föreningslivet är minst lika viktigt för deras lärande och personliga utveckling som skola/utbildning, vänner/umgänge, familj/släkt och arbetsliv.

Lärande i föreningslivet – att våga och testa tillsammans!

I fokusgrupperna beskrev de föreningsaktiva hur lärandet i deras föreningsengagemang oftast skett i mötet och gemenskapen med andra i föreningen. Lärandet i föreningsengagemanget beskrivs ofta som en process, konstant pågående, praktisk och inte alltid medveten – kunskaperna ”smyger på en” med åren och uppdragen.

Föreningslivet beskrivs som en utmanande och tillåtande lärmiljö där det finns utrymme att vara nyfiken, kreativ och nyskapande för att lösa gemensamma behov och problem. Flera föreningsaktiva gör jämförelser med skolmiljön och betonar föreningslivets fördelar av gemenskap, tolerans, öppenhet och framhåller avsaknaden av ”lärar-elev-relation” som viktiga för lärande och personlig utveckling.

Lärande i föreningslivet – frivilligheten unik!

I fokusgrupperna diskuterades vad som är speciellt och unikt med föreningslivet som miljö för lärande och personlig utveckling. Här får FRIVILLIGHETEN sägas vara den stora poängen – att kunskap skapas frivilligt, genom lust och intresse bland andra med samma lust och intresse, genom att testa och lära sig i det praktiska.

2. Rapportens disposition

I kapitel 3 presenteras det praktiska om FöreningsKraft – undersökningens syfte och hur och av vem arbetet utförts.

I kapitel 4 redovisas de metoder som använts och fakta om dem som möjliggjort denna undersökning – nämligen de som intervjuats och de som besvarat enkäten.

Kapitel 5, 6 och 7 är rapportens huvuddelar där undersökningens resultat inom områdena lärande och personlig utveckling i ideellt engagemang, föreningslivet som miljö för lärande och personlig utveckling samt fritidens funktion och föreningsengagemangets betydelse redovisas.

Rapporten avslutas med ett kort slutord.

3. Fakta om FöreningsKraft

I FöreningsKraft har genomförts en undersökning av lärande och personlig utveckling i föreningslivet med syfte och målsättning att:

- Belysa och undersöka det informella lärande som sker genom styrelseuppdrag, ledaruppdrag och genom att man är aktivt deltagande som medlem i en förening.
- Formulera och artikulera de erfarenheter och det lärande som sker i det ideella föreningsengagemanget till kunskap som kan förmedlas och erkännas.

FöreningsKraft genomfördes i två faser: undersökningen gjordes 2004-2005 och under 2006 gjordes en fördjupad analys av enkätresultaten. Arbetet har utförts i samverkan med IRUC, Ideellt Resurs- & Utvecklingscentrum, där socionom Kristina Persson arbetat med undersökning, dokumentation och projektsamordning.

Som stöd i genomförandet av undersökningen har funnits en resursgrupp som bidragit med metod- och teorikunskaper, varit behjälpliga i formulering av syfte och upplägg av undersökningen, konstruktion av enkätformulär, analys av resultat och givit ingångar till universitets- och högskolevärlden.

I resursgruppen fanns i FöreningsKrafts första fas: Hans-Edvard Roos universitetslektor på Sociologiska institutionen vid Lunds universitet, Göte Rudvall pensionerad studierektor för Utvecklingsavdelningen vid Lärautbildningen på Malmö högskola, Magnus Jiborn universitetslektor på Filosofiska institutionen vid Lunds universitet och Aage Radmann enhetschef på LFH Idrottsvetenskap vid Malmö högskola.

I FöreningsKrafts andra fas fanns i resursgruppen: Hans-Edvard Roos, Göte Rudvall samt Anders Järnegren, universitetslektor på Sociologiska institutionen vid Lunds universitet. Med anledning av att delar av undersökningen också kommer att redovisas i form av en d-uppsats i socialt arbete har Kristina Persson även haft handledning av Verner Denvall, universitetslektor på Socialhögskolan i Lund.

Den statistiska bearbetningen av undersökningens resultat genomfördes under projektets första fas av sociolog Håkan Bergquist och under projektets andra fas av Anders Järnegren.

I resursgruppen har också funnits representanter från MIPs styrelse och personal. Linda Attin konsulent på MIP, som även fungerat som projektansvarig från MIPs kansli, har deltagit hela projektiden. Under projektets första fas representerades MIPs styrelse av Ronny Hallberg och Asterios Bratanis och under den andra fasen av Maria Nordblad.

4. Fakta om undersökningen

Undersökningen riktades till aktiva medlemmar, ledare och förtroendevalda verksamma i ideella föreningar med mål att nå föreningsaktiva i olika åldrar i ett brett urval av föreningar, t ex: idrottsföreningar, kultur-, musik-, teaterföreningar, friluftsföreningar, religiösa föreningar, politiska föreningar och intresseföreningar av olika slag. (Se bilaga 1 för ytterligare definition av föreningstyper.) För att få visst fokus på ungas lärande riktades undersökningen till personer verksamma i föreningar med tydlig ungdomsverksamhet.

Undersökningen har genomförts med hjälp av gruppintervjuer, så kallade fokusgrupper, och en enkätundersökning.

4.1 Fokusgrupper

4.1.1 Metod

Fokusgrupper är en forskningsmetod där data samlas in genom gruppinteraktion runt ett förutbestämt ämne. Victoria Wibeck beskriver i boken *Fokusgrupper – om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod* metoden på följande vis:

”Att man samlar en grupp människor som under begränsad tid får diskutera ett givet ämne. Gruppen leds av en samtalsledare som initierar diskussionen och i mån av behov introducerar nya aspekter av ämnet. Samtalsledaren är dock inte en traditionell intervjuare utan syftet är att gruppdeltagarna skall diskutera fritt med varandra. Ordet fokus visar på att diskussionen skall röra ett på förhand givet ämne.” (Wibeck 2000 s.9)

Fokusgrupperna utgjorde undersökningens första del och metoden valdes utifrån att de föreningsaktiva själva skulle få möjlighet att formulera sina erfarenheter. Fokusgruppernas resultat gav sedan underlag för frågeställningar i en enkätundersökning. Planeringen var att genomföra nio fokusgrupper med sex deltagare i varje, tre grupper för medlemmar, tre för ledare och tre för förtroendevalda. Dessa grupper visade sig vara synnerligen svåra att organisera. Fyra grupper med sammanlagt 12 deltagare, sju ledare och fem förtroendevalda, genomfördes under sommaren 2004 med Kristina Persson som intervjuare.

Som kompletterande strategi genomfördes 10 fokusgrupper i oktober 2004 på en konferens för föreningsanställda arrangerad av Malmö Fritidsnämnd. Vid dessa fokusgrupper fungerade även bl a MIPs styrelse och personal som intervjuare. I grupperna deltog 65 föreningsanställda, sju politiker från fritidsnämnden och 14 anställda på fritidsförvaltningen. Som redovisas nedan fanns även i dessa fokusgrupper gedigna och mångåriga erfarenheter av ideellt engagemang i olika föreningstyper.

De nyckelfrågor som ställdes vid fokusgrupperna var:

- Vad tycker du att du har lärt dig genom ditt föreningsengagemang?
- Hur har det gått till när du lärt nytt?
- Vilka personliga egenskaper tycker du att du har utvecklat genom ditt föreningsengagemang?
- Tror du att du lärt dig eller utvecklats på samma vis om du inte varit föreningsaktiv – finns det något som är unikt med föreningslivet som miljö för lärande och personlig utveckling?

Totalt genomfördes således 14 fokusgrupper där deltagarna också fick fylla i ett frågeformulär med uppgifter om sig själv, sin förening och sina olika föreningserfarenheter. Fokusgrupperna varade 1-1,5 timme och samtliga grupper bandinspelades. 13 av dem har skrivits ut. Vid en av fokusgrupperna blev tyvärr bandinspelningen så dålig att materialet från denna intervju ej kunde användas. I redovisningen nedan har denna grupp lyfts bort.

4.1.2 Deltagare och föreningserfarenheter

I de 13 fokusgrupper som undersökningsresultaten baseras på deltog 91 personer, 41 kvinnor (45 %) och 50 män (55 %).

Tabell 1. Deltagare i samtliga fokusgrupper fördelad efter ålder och kön

Kön	21-30 år	31 år -	Totalt
Män	12	36	48
Kvinnor	5	35	40
Totalt	17	71	88

Kommentar: 3 personer har ej besvarat fråga om ålder

Vad gäller ursprung var endast fem av de redovisade 79 deltagarna på konferensen födda i annat land än Sverige. Vid sommarens fokusgrupper ställdes tyvärr inte frågan om ursprung, men utifrån samtalen i grupperna kan sägas att fem personer är födda i annat land än Sverige.

64 Malmöföreningar representerades i fokusgrupperna:

- 45 idrottsföreningar
- 5 kultur-, musik-, dans- eller teaterföreningar
- 2 friluftsföreningar
- 2 föreningar med blandad verksamhet och etnisk grund
- 1 solidaritetsförening
- 1 politisk förening
- 8 föreningar av paraplykaraktär eller med blandad, ”svårplacerad” verksamhet

Deltagarna fick svara på om de har erfarenhet som medlem, ledare, styrelseledamot eller anställd i förening. I frågan fanns fem rader med plats att skriva föreningar. Tabellen nedan är inte helt rättvisande, särskilt inte vad gäller antalet föreningar, eftersom några personer inte besvarat frågan alls, några har istället för att kryssa i/skriva föreningar skrivit t ex ”och många flera” osv. Men vi får ändå en fingervisning om att många föreningar och människor berörs/berörts av de här personernas ideella engagemang:

Tabell 2. Deltagare i samtliga fokusgrupper fördelad efter föreningserfarenheter

Föreningserfarenhet	Antal deltagare som svarat Ja	Antal föreningar deltagarna uppgivit
Medlem	76	207
Ledare	66	94
Styrelseledamot	58	102
Anställd	17	21

Kommentar: nuvarande anställning för 58 föreningskonsulenter ej medräknad

4.2 Enkätundersökning

4.2.1 Metod

Syftet med fokusgrupperna var att ge underlag för de frågor som skulle ställas i enkätundersökningen och vid bearbetning av materialet identifierades sju teman kring vilka enkätens huvudfrågor formulerades (se kapitel 5). Enkäten utformades av Kristina Persson i samråd med resursgruppen med undantag av en fråga om ”fritidens funktion” som med Ungdomsstyrelsens tillåtelse är lånad från deras attitydundersökning ”De kallar oss unga” från 2003. Enkätformuläret testades i olika versioner av några föreningsaktiva som gav synpunkter på frågornas formulering, detta för att i möjligaste mån undvika svårbesvarade frågor. Dock lyckades vi inte fullt ut med detta. Enkäten finns som bilaga 2.

Den slutligen relativt omfattande enkäten bestod av sex delar där del 1, 2, 5 och 6 inriktas på fakta- och bakgrundsuppgifter såsom t ex ålder, kön, utbildning, sysselsättning och föreningserfarenheter. Del 3 behandlar lärande och personlig utveckling och del 4 föreningsengagemangets och fritidens betydelse. Enkätfrågorna utformades med mestadels fasta svarsalternativ och ”kryssrutor” och på dess sista sida fanns utrymme för egna kommentarer. Frågorna om lärande och personlig utveckling och om föreningsengagemangets betydelse utformades som påståenden som respondenterna fick ta ställning till genom att t ex ange i vilken grad de instämmer eller ange hur betydelsefullt de ansåg något vara. Enkäten gjordes även i en digital version som kunde besvaras på dator och mailas till MIP.

Enkäten sändes ut med post till sammanlagt ungefär 700 föreningar i Malmö under december 2004 och i Stockholm under januari 2005. Till bl a de föreningar som deltagit vid konsulentkonferensen sändes den till dem som så önskat även med mail. Behjälpliga vid utsändandet i Stockholm var SUS, Stockholms läns Ungdoms Samarbetsorganisation och Stockholms Idrottsförvaltning, Stockholms Stad.

Enkäten sändes således till föreningar, inte till enskilda personer, tillsammans med ett informationsblad om FöreningsKraft och med vädjan om att mottagaren, vanligtvis anställd eller styrelseledamot, skulle sända den vidare till ledare, medlemmar och förtroendevalda i föreningen. I följebrevet framfördes önskan om minst fem svar från respektive kategori och att hälften av svaren skulle komma från personer i åldern 15-30 år. Följebrevet till föreningarna finns som bilaga 3. Enkäten kunde återsändas till MIP med så kallat frisvar.

Den statistiska bearbetningen av enkätresultaten har gjorts i statistikprogrammet SPSS. När enkätsvaren inkom till MIP fick dessa vars ett löpnummer innan de stansades in för hand i SPSS. Efter detta har sedan frekvens- och korstabeller tagits fram. I vissa fall har de olika variablerna omkodats för att lättare passa in i redovisningen. När så gjorts nämns detta löpande i redovisningen.

I FöreningsKrafts första fas sammanställdes och redovisades enkätens resultat främst avseende hur samtliga respondenter besvarat frågorna. Det gjordes också körningar där materialet delades upp utefter kategorierna *kön*, *ålder* (upp till 20 år, 21-30 år, 31 år-), *sysselsättning* (studerande, fast anställda och övriga), *utbildningsnivå* (med indelning i fyra grupper: folkskola/realskola/grundskola, gymnasium, universitetsutbildning, annan utbildning), *föreningstyp* (idrott och icke-idrott) samt *aktivitetsgrad* (medlem och ledar-/förtroendeuppdrag).

Generellt sett är enkätsvaren väldigt positiva – vi kan säga att frågorna överlag är ”med JA besvarade” – men det finns en del skillnader och likheter mellan olika grupper av respondenter som vi ville fördjupa oss i. En första analys gjordes och bedömningen var att de områden som var intressanta att arbeta vidare med var *ålder*, *kön*, *föreningstyp* och *aktivitetsgrad*.

I FöreningsKrafts andra fas gjordes en fördjupad analys av enkätresultaten utifrån denna indelning. Vad gäller ålder och föreningstyp gjordes också nya körningar där resultaten belystes i ett generationsperspektiv och där föreningarna delades upp i lagidrott, individuell idrott, friluftsföreningar, kultur-/musik/dans-/teaterföreningar samt övriga föreningar.

I resultatrapporteringen i kapitel 5, 6 och 7 redovisas hur samtliga respondenter besvarat enkätens frågor och vad gäller vissa frågor kommenteras också hur olika åldersgrupper, kvinnor och män, respondenter med olika aktivitetsgrad eller verksamma i olika föreningstyper ser på frågorna. Urvalet av dessa resultat har gjorts med hjälp av ett så kallat chi-square test, som visar på vilka resultat där de skillnader som uppträder får anses vara signifikanta, dvs inte beroende av slumpen. I bilaga 4 återfinns samtliga frekvens- och korstabeller som ligger till grund för dessa kommentarer.

4.2.2 Respondenter och föreningserfarenheter

Resultatredovisningen i denna rapport baseras på enkätsvar från 453¹ föreningsaktiva varav 217 är kvinnor (48,3 %) och 232 är män (51,7 %). Fyra personer har ej besvarat frågan om kön.

83,4 % av respondenterna är födda i Sverige och av dem som har besvarat frågan om bostadsort är 277 personer, 73,5 %, boende i Malmö och 55 personer, 14,6 %, boende i Stockholmsområdet. Resterande 11,9 %, är så gott som samtliga boende i skånska kommuner. 76 personer har inte besvarat frågan om bostadsort.

Den yngsta respondenten är 10 år och den äldste är 77 år och 41 % av respondenterna är yngre än 31 år. I den första bearbetningen av resultaten använde vi oss av den åldersindelning som syns i tabell 3. I FöreningsKrafts andra fas valde vi att också göra en mer detaljerad åldersindelning i generationer, där dock vissa grupper blir relativt små, se tabell 4. Båda varianterna kommer att användas i rapportens resultatredovisning.

Tabell 3. Populationen fördelad efter ålder och kön

Åldrar	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
- 20 år	88	19,8	60	68,2	28	31,8
21-30 år	94	21,2	49	52,1	45	47,9
31 år -	262	59,0	107	40,8	155	59,2
Totalt	444	100	216	48,6	228	51,4

Kommentar: 9 respondenter har ej angett ålder

Tabell 4. Populationen fördelad efter generationer och kön

Generationer	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
90-talister	26	5,8	21	80,8	5	19,2
80-talister	120	27,0	74	61,7	46	38,3
70-talister	95	21,3	40	42,1	55	57,9
60-talister	88	19,8	32	36,4	56	63,6
50-talister	66	15,1	29	43,9	37	56,1
40-talister	38	8,5	16	42,1	22	57,9
30-talister	11	2,5	4	36,4	7	63,6
Totalt	444	100	216	48,6	228	51,4

Kommentar: 9 respondenter har ej angett ålder

Vi ställde också frågor om respondenternas sysselsättning och utbildningsnivå. Tyvärr var dessa frågor för detaljerade i sin utformning och det fanns möjlighet att ange flera svarsalternativ och såväl heltids- som deltidssysselsättning varför redovisningen av svaren inte blir särskilt tydlig. Bland de 399 respondenter som angett heltidssysselsättning kan vi se att 45,6 % innehar en fast anställning och att 118 personer, 29,6 %, studerar på heltid.

¹ Enkäten besvarades av totalt 521 personer, bland dessa finns 68 ledare och förtroendevalda i föreningen 4H som fick och besvarade enkäten under en utbildning. För att undvika överrepresentation från föreningen har dessa svar lyfts bort både i redovisningen i detta avsnitt och i kommande avsnitt om undersökningens resultat. I en eventuell framtida bearbetning och analys av enkätresultaten kan gruppen användas som jämförelsegrupp.

Tabell 5. Populationen fördelad efter sysselsättning

Sysselsättning	Heltid		Deltid	
	Antal	%	Antal	%
Fast anställning	182	45,6	40	33,9
Tillfällig anställning	16	4,0	36	30,5
Egen företagare	26	6,5	9	7,6
Föräldraledig	2	0,5	1	0,8
Pensionerad	22	5,5	6	5,1
Sjukskriven	7	1,8	1	0,8
Arbetsmarknadsprogram	9	2,3	1	0,8
Arbetslös	14	3,5	7	5,9
Annat	3	0,8	6	5,1
Studerande	118	29,6	11	9,3
Totalt	399	100	118	100

Till de respondenter som var anställda ställdes också en fråga om vilken typ av organisation som är deras arbetsgivare. 270 personer besvarade frågan och svaren fördelades så här:

Arbetsgivare	Antal	%
Privat företag	136	50,4
Kommun	63	23,3
Intresse-/idéburen organisation	32	11,9
Stat	14	5,2
Annan	13	4,8
Eget företag	7	2,6
Landsting	5	1,9

Respondenterna fick även ange sin högsta avslutade utbildning. Bland de 426 personer som besvarade frågan har 46,2 % gymnasieutbildning, 31,2 % universitets- eller högskole-utbildning och 13,6 % folkskola/realskola/grundskola som högsta avslutade utbildningar.

Tabell 6. Populationen fördelad efter utbildningsnivå

Högsta avslutade utbildning	Antal	%
Folkskola, realskola, grundskola	58	13,6
Gymnasium 2 år	62	14,6
Gymnasium 3-4 år	135	31,7
Universitet mindre än 3 år	44	10,3
Universitet mer än 3 år	89	20,9
Annan utbildning	33	7,7
Vet ej	5	1,2
Totalt	426	100

Kommentar: 27 respondenter har ej besvarat frågan om utbildning

Sammanlagt 127 personer har svarat att de studerade vid den tidpunkt de besvarade enkäten:

- 12 personer studerade på grundskolenivå
- 50 personer studerade på gymnasienivå
- 55 personer studerade på universitet eller högskola
- 10 personer studerade på annan utbildning

Bland svaren finns cirka 150 olika föreningar representerade och ungefär hälften, 52,5 %, av respondenterna är verksamma i idrottsföreningar. De andra båda större grupperna av respondenter finns i kultur-/musik/dans-/teaterföreningar och i friluftsföreningar. Könsfördelningen i dessa större grupper av respondenter är något ojämn, i idrottsföreningarna finns viss överrepresentation av män och i kultur-/musik/dans-/teaterföreningar samt i friluftsföreningarna finns en överrepresentation av kvinnor.

Här redovisas vilken föreningstyp respondenterna angett att föreningen tillhör samt könsfördelningen i olika föreningstyper:

Tabell 7. Respondenternas föreningsengagemang fördelad efter föreningstyp och kön

Föreningstyp	Samtliga		Kvinnor	Män
	Antal	%	%	%
Idrottsförening	237	52,5	41,1	58,9
Friluftsförening	66	14,6	55,4	44,6
Kultur-, musik-, dans-, teaterförening	82	18,2	65,4	34,6
Annan hobbyförening	7	1,6	57,1	42,9
Frivillig försvarsförening	9	2,0	55,6	44,4
Politisk förening	1	0,2	100,0	0,0
Intresseförening (inkl 14 st "förening med etnisk grund")	20	4,4	52,6	47,4
Solidaritetsförening	0	0,0	0,0	0,0
Religiös förening	3	0,7	66,7	33,3
Annan förening	26	5,8	30,8	69,2
Totalt	451	100	48,7	51,3

Kommentar: 2 respondenter har ej angett föreningstyp

Vid en granskning av de föreningar som respondenterna är verksamma i blir det tydligt att det är personer verksamma främst i föreningar för "fritid och rekreation" som besvarat enkäten. Med anledning av att det inom flera av föreningstyperna finns ganska få svar valde vi att vid den statistiska bearbetningen slå samman några av föreningstyperna och att dela upp idrottsföreningarna i två grupper, lagidrott och individuell idrott. Se tabell 8 nedan.

Den ojämna könsfördelningen kvarstår naturligtvis inom kultur-/musik/dans-/teaterföreningar och friluftsföreningarna, och vi kan också se att det inom lagidrotten är betydligt fler män än kvinnor som besvarat enkäten, 74,1 % respektive 25,9 %.

Tabell 8. Respondenternas föreningsengagemang omfördelad efter föreningstyp och kön

Föreningstyp	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Lagidrott	112	24,8	29	25,9	83	74,1
Individuell idrott	125	27,7	68	54,8	56	45,2
Friluftsförening	66	14,6	36	55,4	29	44,6
Kultur-, musik-, dans-, teaterförening	82	18,2	53	65,4	28	34,6
Övriga föreningar	66	14,6	30	46,2	35	53,8
Totalt	451	100	216	48,3	231	51,7

Kommentar: 4 respondenter har ej besvarat frågan om kön, 2 respondenter har ej angett föreningstyp

Några ytterligare kommentarer angående vilka föreningar som ryms inom de olika kategorierna:

- Inom lagidrotten kommer hälften av svaren, 66 st, från personer som är aktiva i fotbollsföreningar. Därutöver representeras bland annat ishockey, basket, rugby, volleyboll och innebandy.
- Inom den individuella idrotten är de idrotter som mest representeras friidrott (20 svar), gymnastik (18 svar), ridsport (18 svar), kampsport (11 svar) och bowling (10 svar). Därutöver representeras bland annat brottning, segling, tennis, badminton, schack, sportdykning och skytte.
- Bland svaren från friluftsföreningar är scouterna i klar majoritet med 41 svar, därutöver representeras 4H med 12 svar och Friluftsfrämjandet av 10 svar.
- Bland kultur-, musik-, dans-, teaterföreningar är den övervägande delen av respondenterna, 59 personer, verksamma i dansföreningar.
- Bland de övriga föreningarna representeras t ex Malmö Akademiska förening (18 svar), Unga Örnar (7 svar), Försvarets Motorcykelkår (7 svar), Grekiska föreningen (6 svar) och Bosanska Krajina (6 svar).

Respondenterna fick ange på vilket eller vilka sätt de är aktiva i föreningen. Merparten har flera roller i "sin" förening vilket illustreras i tabell 9 där vi kan se att 276 personer är aktiva som medlemmar, 256 personer som ledare och 184 personer som förtroendevalda. Vi finner också att något fler män än kvinnor innehar ledar- och förtroendeuppdrag.

Tabell 9. Respondenternas aktivitetsgrad, antal uppdrag, fördelad efter kön

Typ av engagemang	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Aktiv medlem	276	60,9	142	52,0	131	48,0
Ledare	256	56,5	125	48,8	131	51,2
Förtroendevald	184	40,6	82	45,1	100	54,9

För att möjliggöra vidare statistisk bearbetning och skilja ut antalet personer har vi låtit de som enbart angav att de är aktiva som medlemmar utgöra en grupp och lagt samman de som angett att de är aktiva som ledare och/eller förtroendevalda till en grupp. 101 personer är enbart är aktiva som medlemmar och 350 personer har ledar- och/eller förtroendeuppdrag. Om vi ser till antal personer istället för till antal uppdrag ser fördelningen ut så här:

Tabell 10. Respondenternas aktivitetsgrad, antal personer, fördelad efter kön

Typ av engagemang	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Enbart Aktiv medlem	101	22,4	58	58,6	41	41,4
Ledare och/eller Förtroendevald	350	77,6	158	45,4	190	54,6
Totalt	451	100	216	48,3	231	51,7

Kommentar: 2 respondenter har ej angett aktivitetsgrad, 4 respondenter har ej besvarat frågan om kön

I ett åldersperspektiv finner vi merparten av de respondenter som enbart är aktiva som medlemmar bland de yngre föreningsaktiva, 76,8 %, finns i generationerna 70-, 80- och 90-talister. När det gäller ledar- och förtroendeuppdrag finns flest respondenter bland 60-, 70- och 80-talisterna:

Tabell 11. Respondenternas aktivitetsgrad fördelad efter generationer

Generationer	Enbart aktiv medlem		Ledare och/eller förtroendevald	
	Antal	%	Antal	%
90-talister	19	73,1	7	26,9
80-talister	39	32,8	80	67,2
70-talister	18	19,1	76	80,9
60-talister	9	10,2	79	89,8
50-talister	4	6,0	63	94,0
40-talister	8	21,1	30	78,9
30-talister	2	18,2	9	81,8
Totalt	99	22,4	344	77,6

Kommentar: 9 respondenter har ej angett ålder, 2 respondenter har ej angett aktivitetsgrad

Här ses också hur aktivitetsgraden fördelas i olika föreningstyper. Vi kan se en relativt jämn fördelning förutom vad gäller respondenterna från lagidrotten där hela 92 % har ledar- och/eller förtroendeuppdrag:

Tabell 12. Respondenternas aktivitetsgrad fördelad efter föreningstyp

Föreningstyp	Enbart aktiv medlem		Ledare och/eller förtroendevald	
	Antal	%	Antal	%
Lagidrott	9	8,0	103	92,0
Individuell idrott	33	26,4	92	73,6
Friluftsförening	14	21,2	52	78,8
Kultur-, musik-, dans-, teaterförening	19	23,5	62	76,5
Övriga föreningar	26	40,0	39	60,0
Totalt	101	22,4	348	77,6

Kommentar: 2 respondenter har ej angett föreningstyp

Respondenterna fick också svara på hur mycket tid de i genomsnitt deltar i föreningens verksamhet varje månad. Medianvärdet för medlemmar är 15 timmar, för ledare 16 timmar och för förtroendevalda 8 timmar. I tabell 13 redovisas även hur många år respondenterna varit verksamma i sina föreningar:

Tabell 13. Respondenternas tid som aktiva i föreningen

Typ av engagemang	Antal år minimum	Antal år maximum	Antal år medianvärde
Aktiv medlem	1	47	8
Ledare	1	40	5
Förtroendevald	1	46	6

Vad gäller nuvarande eller tidigare erfarenhet från andra föreningar svarade 41,6 % att de är verksamma i ytterligare någon/några föreningar nu, och 71,5 % att de hade varit aktiva i någon/några andra föreningar tidigare. Nedan syns hur många respondenter som på olika vis är eller tidigare har varit aktiva i någon/några andra föreningar:

Tabell 14. Nuvarande och tidigare föreningserfarenheter i andra föreningar

Typ av engagemang	Aktiv i annan förening nu	Aktiv i annan förening tidigare
Aktiv medlem	139	257
Ledare	38	63
Förtroendevald	62	72

För att ytterligare utforska hur respondenternas föreningsengagemang ser ut ställde vi även frågor om hur de kom med i föreningen och om deras föräldrar varit föreningsaktiva. Vad gäller föräldrarnas föreningsengagemang var det vanligast att respondenternas fäder varit/är föreningsaktiva:

- 50,6 % av respondenterna svarade att deras pappa varit/är föreningsaktiv.
- 38,4 % av respondenterna svarade att deras mamma varit/är föreningsaktiv.

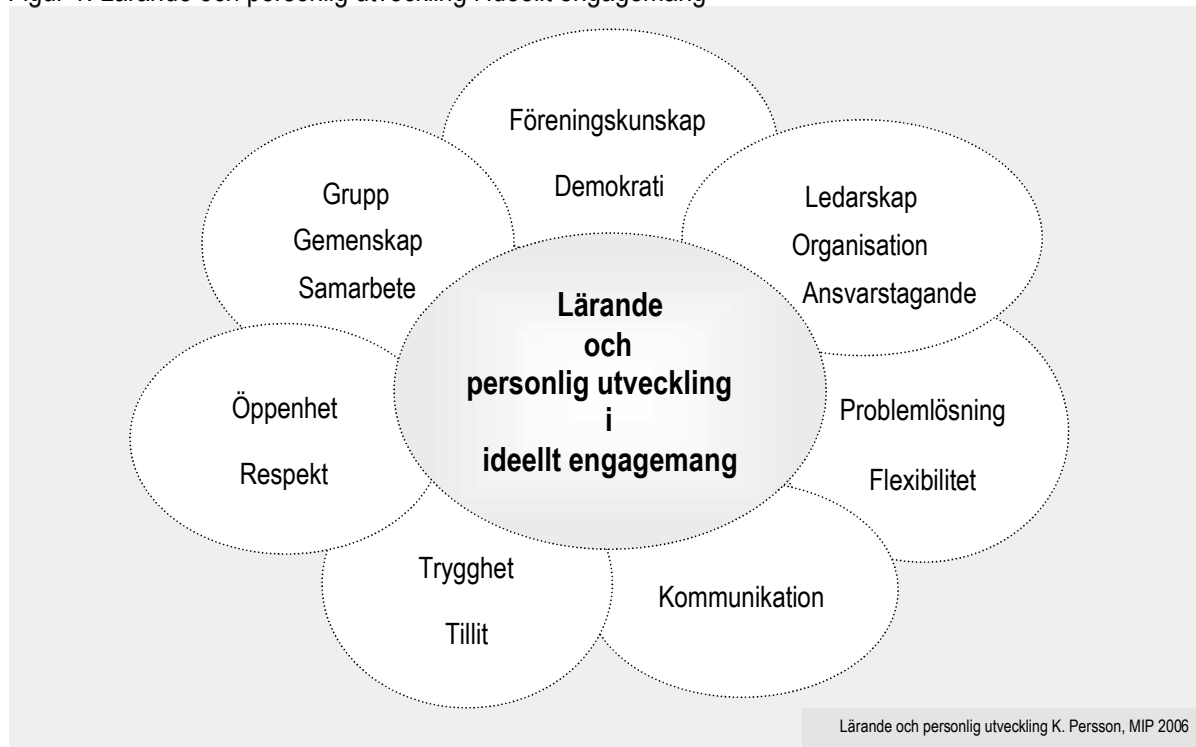
Den vanligaste vägen in i föreningen visade sig vara genom vänner eller släktingar:

- 42,6 % kom i kontakt med föreningen genom en vän eller släkting
- 31,2 % sökte upp föreningen själv
- 20,7 % kom i kontakt med föreningen på annat sätt
- 5,5 % kom i kontakt med föreningen genom skolan eller arbetet

5. Lärande och personlig utveckling i ideellt engagemang

Undersökningens huvudfrågor var vad man lär sig och hur man utvecklas som person genom sitt föreningsengagemang. I den första delen av undersökningen, fokusgrupperna, diskuterades bland annat dessa frågor och vi identifierade sju återkommande områden/teman avseende lärande och personlig utveckling:

Figur 1. Lärande och personlig utveckling i ideellt engagemang

I enkätundersökningen, som var den andra delen i undersökningen, ställdes en rad frågor om dessa teman som respondenterna fick ta ställning till genom att t ex ange i vilken grad de instämmer eller ange hur betydelsefullt de ansåg något vara.

I kapitlets följande avsnitt, 5.1-5.7, beskrivs under varje rubrik inledningsvis vad som framkommit i fokusgrupperna och därpå redovisas enkätsvaren i diagramform. I diagrammen åskådliggörs hur samtliga respondenter besvarat enkätens frågor. För vissa frågor kommenteras därefter också hur kvinnor och män, olika åldersgrupper, respondenter med olika aktivitetsgrad eller verksamma i olika föreningsstyper ser på frågorna. I bilaga 4 återfinns samtliga korstabeller som ligger till grund för dessa kommentarer (se även avsnitt 4.2.1).

5.1 Föreningskunskap och demokrati

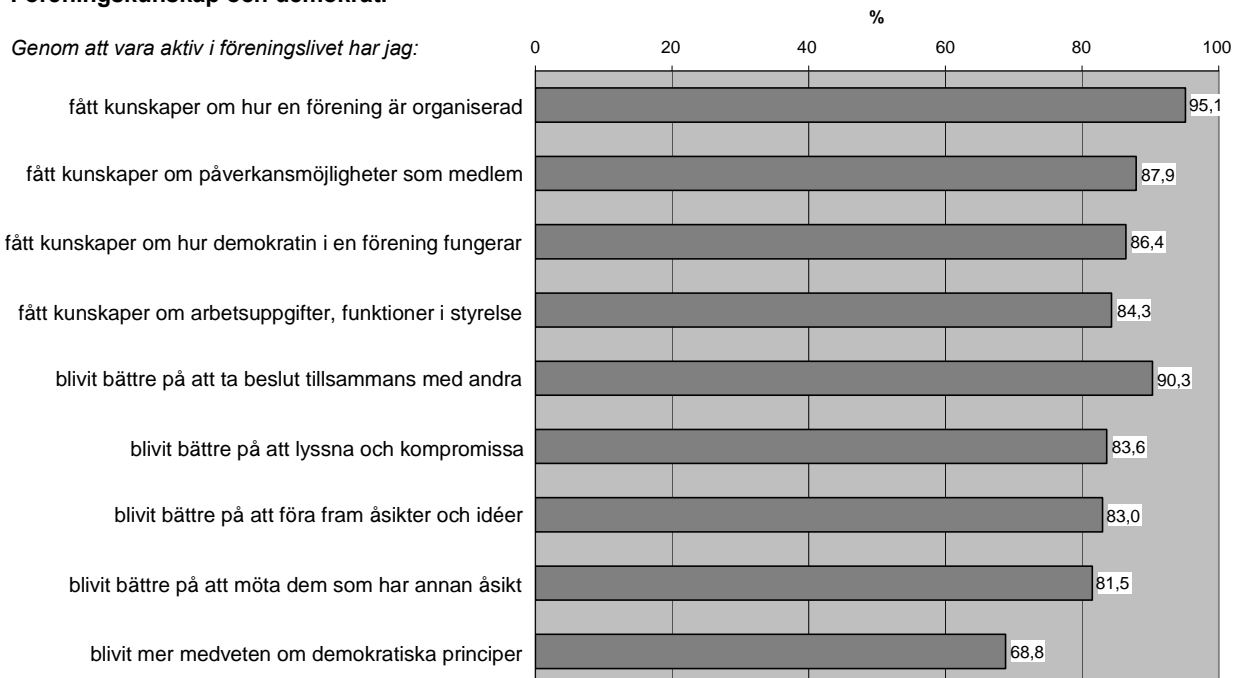
I fokusgrupperna lyfte deltagarna fram att de lärt sig om styrelsefunktioner, styrelsearbetet och dess formalia, mötesformer och mötesteknik, föreningsarbete, föreningskunskap och att representera föreningen utåt.

När det gäller det "demokratiska hantverket" menar många att de lärt sig att arbeta mer demokratiskt, att ta beslut tillsammans och demokratiska principer. Många tar upp den personliga upplevelsen av att kunna påverka, vara delaktig i (och bli bättre på) att fatta demokratiska beslut, att ha blivit bättre på att "stå på sig", argumentera, motivera sina åsikter, presentera och driva sina idéer och en ökad förmåga att kompromissa och att lyssna på andras åsikter.

I enkäten ställdes en rad frågor om föreningskunskap och demokrati som syns i diagram 1. Utöver dessa ställdes också frågan om man upplevt att det går att påverka det som händer i föreningen, vilket 88,9 % besvarade med stämmer delvis eller stämmer helt.

Diagram 1. Föreningskunskap och demokrati

Föreningskunskap och demokrati

Kommentar: I diagrammet redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt.

Här ser vi inga särskilda skillnader i hur kvinnor och män besvarat frågorna. Däremot finns en del, relativt förväntade olikheter, mellan olika åldersgrupper samt mellan de som har ledar-/förtroendeuppdrag och de som enbart är aktiva som medlemmar. Till exempel instämmer 56,6 % av ledare/förtroendevalda helt i att de upplevt att det går att påverka det som händer i föreningen medan 38,3 % av dem som enbart är aktiva som medlemmar instämmer helt. Nedan redovisas hur olika grupper av respondenter besvarat några av frågorna:

De yngsta respondenterna, 90-talisterna, där merparten (73,1 %) enbart är aktiva som medlemmar, har i mindre utsträckning än de äldre generationerna svarat jakande på frågorna om föreningskunskap och demokrati:

Tabell 15. Föreningskunskap och demokrati i ett generationsperspektiv, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	90-talister	80-talister	70-talister	60-talister	50-talister	40-talister	30-talister
Fått kunskaper om påverkansmöjligheter som medlem	58,3	78,3	95,8	87,4	95,4	86,5	81,8
Fått kunskaper om hur demokratin i en förening fungerar	54,2	80,9	89,4	87,5	92,3	86,5	90,9
Fått kunskaper om arbetsuppgifter, funktioner i styrelse	50,0	74,8	91,6	86,4	93,9	89,5	90,9
Blivit bättre på att möta dem som har en annan åsikt än mig själv	62,5	74,2	84,2	81,8	89,3	78,3	72,8
Blivit mer medveten om demokratiska principer	41,7	55,8	73,7	64,8	78,4	77,8	72,7

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

Föreningskunskap och demokrati i ett aktivitetsgradsperspektiv:

- Ledare/förtroendevalda upplever i större utsträckning än de som enbart är aktiva som medlemmar att de fått kunskaper om hur en förening är organiserad – 62,6 % respektive 38,4 % har svarat stämmer helt på frågan.
- Ledare/förtroendevalda upplever i större utsträckning att de fått kunskaper om arbetsuppgifter, funktioner i styrelse än de som enbart är aktiva som medlemmar – 88,5 % respektive 70,4 % har svarat stämmer delvis/stämmer helt.
- Ledare/förtroendevalda upplever i större utsträckning att de blivit bättre på att föra fram åsikter och idéer än de som enbart är aktiva som medlemmar – 86,6 % respektive 70,1 % har svarat stämmer delvis/stämmer helt.

För ett par av frågorna ser vi också skillnader i hur respondenter från olika typer av föreningar har svarat. Särskilt tydligt blir detta vad gäller ”har jag blivit mer medveten om demokratiska principer” där respondenter från idrottsföreningar instämmer i lägre grad än respondenter från de andra föreningstyperna:

Tabell 16. Föreningskunskap och demokrati i olika föreningstyper andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	Lag-idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kultur-föreningar	Övriga föreningar
Blivit bättre på att föra fram åsikter och idéer	81,2	75,6	92,3	82,7	84,4
Blivit mer medveten om demokratiska principer	59,8	54,5	81,6	75,6	71,4

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

5.2 Grupp, gemenskap och samarbete

Vanligt förekommande i fokusgrupperna var att deltagarna berättade om upplevelser av gruppanda, gemenskap, tillhörighet, sammanhållning och samhörighet. Det sociala samspelet, förmågan att mötas och att samarbeta i gruppen, att visa hänsyn, respektera och acceptera olikheter i samarbetet och att ta ett gemensamt ansvar lyfts fram liksom det speciella med att ha och arbeta för ett gemensamt mål.

Flera berättar också om nätverksbyggande, betydelsen av nätverk och kontakter och om att kunna använda de möjligheter som öppnas. Andra aspekter som belystes var förmågan att umgås med olika sorters människor i olika åldrar och att uppskatta de man aldrig annars skulle ha mött och kanske vanligtvis inte umgåts med. Utöver frågorna om grupp, gemenskap och samarbete som syns i diagrammet på nästa sida ställdes i enkäten också några frågor för att undersöka föreningslivets funktion som mötesplats för människor i olika åldrar och från olika sociala och kulturella bakgrunder:

Genom att vara aktiv i föreningslivet har jag:

- *hittat gemenskap* – 91,3 % svarade stämmer delvis eller stämmer helt. Kvinnor betonar detta mer än män, 72,6 % har svarat stämmer helt i jämförelse med 54,6 % av männen.
- *träffat människor i andra åldrar än de jag brukar umgås med* – 95,4 % svarade stämmer delvis eller stämmer helt.
- *träffat människor med annan social bakgrund än min egen* – 85,3 % svarade stämmer delvis eller stämmer helt.
- *träffat människor med annan kulturell bakgrund än min egen* – 72,2 % svarade stämmer delvis eller stämmer helt.

Respondenterna i friluftsföreningar utmärker sig genom att i mindre utsträckning än i de övriga föreningstyperna ha träffat människor med annan kulturell bakgrund än den egna:

Tabell 17. Möten med andra kulturer i olika föreningstyper, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	Lag-idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kulturföreningar	Övriga föreningar
Träffat människor med annan kulturell bakgrund än min egen	74,7	72,4	47,7	81,5	70,3

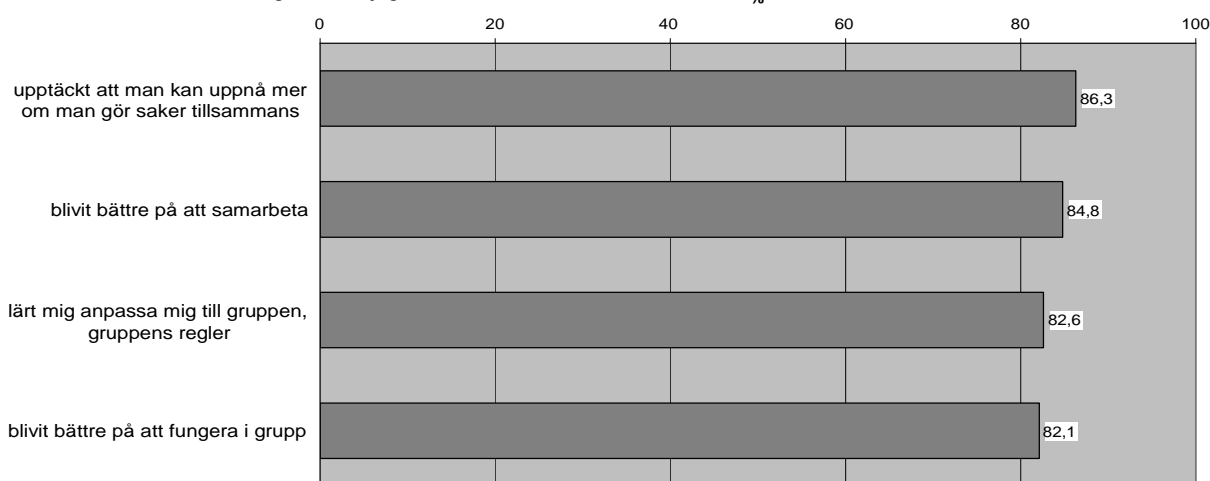
Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

I diagram 2 ses hur övriga frågor om grupp, gemenskap och samarbete har besvarats:

Diagram 2. Grupp, gemenskap, samarbete

Grupp, gemenskap, samarbete

Genom att vara aktiv i föreningslivet har jag:

Kommentar: I diagrammet redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt.

Under detta tema såg vi inga signifikanta skillnader vad gäller kön, generationer eller aktivitetsgrad. Däremot fann vi några olikheter i hur respondenter från olika föreningstyper besvarat frågorna. Framst är det respondenterna från idrottsföreningar som instämmer i lägre grad än respondenter från andra föreningstyper:

Tabell 18. Grupp, gemenskap och samarbete i olika föreningstyper, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	Lag-idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kulturföreningar	Övriga föreningar
Upptäckt att man kan uppnå mer om man gör saker tillsammans	81,9	78,1	90,7	89,0	92,2
Blivit bättre på att samarbeta	78,6	79,7	89,2	86,6	87,7
Blivit bättre på att fungera i grupp	76,8	73,2	89,3	81,7	90,8

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

5.3 Ledarskap, organisation och ansvarstagande

I fokusgrupperna tog många deltagare upp ledarskapet, ledarrollen och att de lärt sig att leda. Olika aspekter som belystes är att vara förebild, att ta hand om andra, att lära ut, att vara förberedd, kunna informera, motivera, att lyssna av situationer, vara lyhörd, att vara tydlig och pedagogisk, sätta förståeliga mål och klara ramar, att våga ta initiativ, våga styra och att ta ansvar för det man tagit på sig, för och inför andra.

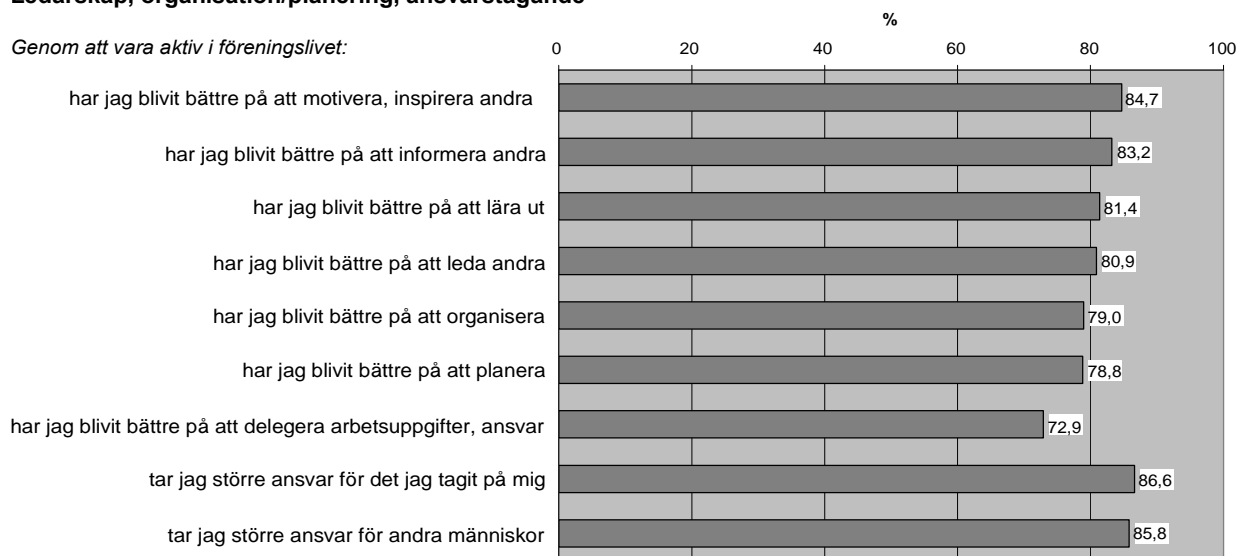
Ytterligare förmågor som lyfts fram är att organisera, planera, att hålla i många "trådar" samtidigt, att delegera och arbetsfördela.

Bland dem som besvarat enkäten hade 87,5 % i sitt föreningsengagemang fått möjlighet att leda en grupp, 89,7 % hade ansvarat för aktivitet i föreningen och 85,8 % menade att de fått möjlighet att vara förebild för andra. De yngsta respondenterna, 90-talisterna, där ganska många (73,1 %) enbart är aktiva som medlemmar hade i något mindre utsträckning än de äldre generationerna och de som innehar ledar-/förtroendeuppdrag upplevt detta.

Övriga frågor på temat ledarskap, organisation och ansvarstagande syns i diagram 3:

Diagram 3. Ledarskap, organisation, ansvarstagande

Ledarskap, organisation/planering, ansvarstagande

Kommentar: I diagrammet redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt.

Vi ser inga större skillnader i hur kvinnor och män besvarat frågorna om ledarskap, utöver att kvinnor mer än män betonar att de genom föreningsengagemanget blivit bättre på att lära ut, 61,7 % av kvinnorna och 43,9 % av männen har svarat stämmer helt.

När vi ser på svaren i ett åldersperspektiv finns betydligt fler signifikanta skillnader, den tydligaste tendensen är att de yngre respondenterna inte i lika hög grad upplever att de fått detta genom sitt föreningsengagemang:

Tabell 19. Ledarskap, organisation och ansvarstagande i ett generationsperspektiv, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang:	90-talister	80-talister	70-talister	60-talister	50-talister	40-talister	30-talister
Har jag blivit bättre på att motivera, inspirera andra	62,5	83,3	84,2	86,0	93,9	59,4	72,7
Har jag blivit bättre på att informera andra	62,5	77,5	86,3	80,7	90,8	72,9	72,8
Har jag blivit bättre på att lära ut	70,8	83,3	84,2	76,1	82,8	57,9	81,9
Har jag blivit bättre på att leda andra	52,0	83,3	87,4	78,4	81,5	62,1	72,7
Har jag blivit bättre på att organisera	69,5	81,7	82,1	72,8	77,3	68,4	72,8
Tar jag större ansvar för sådant jag tagit på mig	69,6	86,2	82,8	84,5	89,4	88,6	88,8
Tar jag större ansvar för andra människor	56,5	84,5	85,8	89,3	89,2	79,4	77,8

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

Vi kan också se att de respondenter som har ledar- och/eller förtroendeuppdrag i större utsträckning instämmer i att de genom sitt föreningsengagemang lärt sig och utvecklats inom dessa områden:

Tabell 20. Ledarskap, organisation, ansvarstagande i ett aktivitetsgradsperspektiv, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang:	Ledare / Förtroendevald	Enbart aktiv medlem
Har jag blivit bättre på att motivera, inspirera andra	89,6	67,0
Har jag blivit bättre på att informera andra	87,8	66,3
Har jag blivit bättre på att lära ut	85,7	66,0
Har jag blivit bättre på att leda andra	87,4	58,7
Har jag blivit bättre på att organisera	82,6	66,3
Har jag blivit bättre på att delegera arbetsuppgifter, ansvar	78,6	52,7
Tar jag större ansvar för sådant jag tagit på mig	88,9	77,8
Tar jag större ansvar för andra människor	88,9	74,8

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

När det gäller respondenter från olika föreningstyper fann vi några signifikanta skillnader, med något undantag är det de föreningsaktiva i idrottsföreningar som minst betonar föreningsengagemangets betydelse vad gäller förmåga att organisera, planera och delegera:

Tabell 21. Ledarskap, organisation, ansvarstagande i olika föreningstyper, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	Lag- idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kultur- föreningar	Övriga föreningar
Blivit bättre på att organisera	69,7	74,0	86,1	84,2	80,0
Blivit bättre på att planera	71,5	70,0	89,2	81,7	84,1
Blivit bättre på att delegera arbetsuppgifter, ansvar	68,8	61,0	81,5	78,0	68,2

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

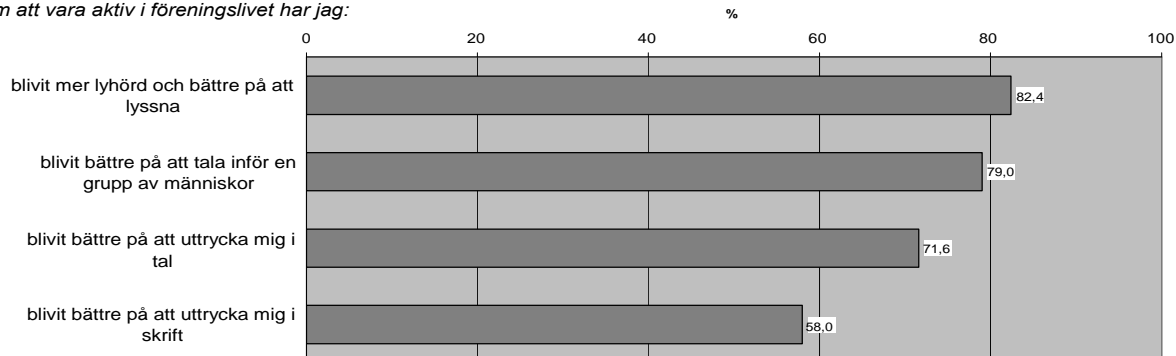
5.4 Kommunikation

I fokusgrupperna berättade många deltagare om att de genom föreningsengagemang lärt sig/blivit bättre på, och vågar, tala inför grupp. Några menar också att de fått ökad förmåga att uttrycka sig i skrift, och några lyfter fram kommunikationens betydelse. Kommunikation handlar ju inte enbart om att kunna framföra sitt eget – många berättar också att de blivit bättre på att lyssna och se andra människor. Vilket också bekräftades i enkäten, frågan om "lyssnande och lyhörddhet" är den som störst andel besvarat med stämmer delvis/stämmer helt.

Diagram 4. Kommunikation

Kommunikation

Genom att vara aktiv i föreningslivet har jag:

Kommentar: I diagrammet redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt.

Under detta tema fann vi för några av frågorna signifikanta skillnader utifrån aktivitetsgrad och föreningstyp:

Ledare och förtroendevalda upplever i större utsträckning än de som enbart är aktiva som medlemmar att de blivit bättre på att:

- tala inför grupp – 84,0 % av ledare/förtroendevalda och 61,8 % av medlemmarna har svarat stämmer delvis eller stämmer helt.
- uttrycka mig i tal – 76,7 % av ledare/förtroendevalda och 54,8 % medlemmarna har svarat stämmer delvis eller stämmer helt.
- uttrycka mig i skrift – 61,2 % av ledare/förtroendevalda och 47,9 % av medlemmarna har svarat stämmer delvis eller stämmer helt.

Den tydligaste tendensen när det gäller respondenter verksamma i olika föreningstyper är att de som är aktiva inom den individuella idrotten i lägre utsträckning än övriga respondenter betonar föreningsengagemangets betydelse för deras förmåga till lyssnande/lyhörighet och att tala inför grupp:

Tabell 22. Kommunikation i olika föreningstyper, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	Lag-idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kulturföreningar	Övriga föreningar
Blivit mer lyhörd och bättre på att lyssna	80,5	68,0	90,4	89,5	85,0
Blivit bättre på att tala inför en grupp av människor	81,2	67,8	84,6	84,2	75,0

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

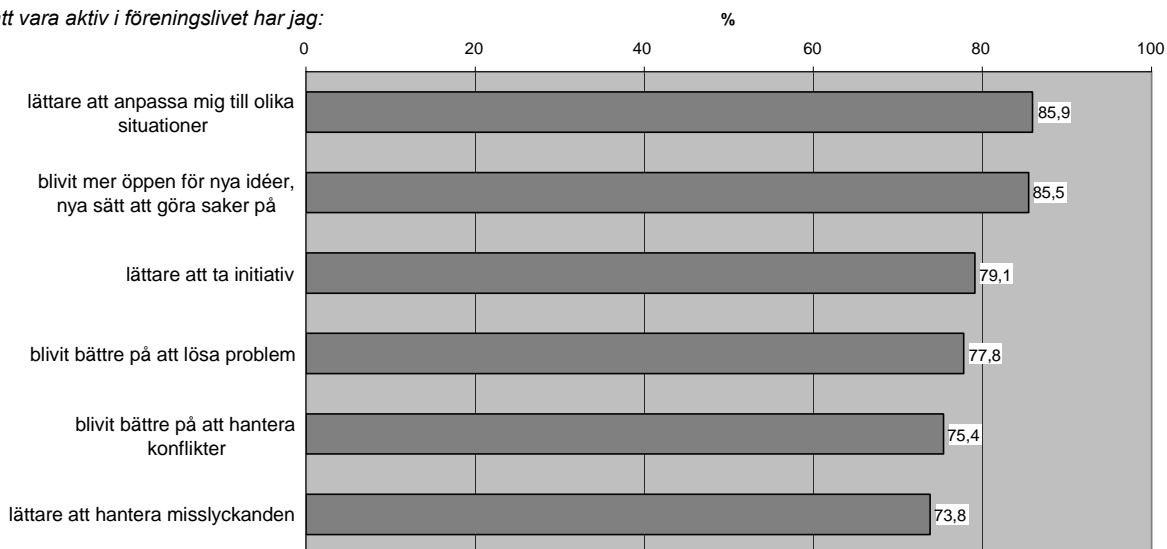
5.5 Problemlösning och flexibilitet

I fokusgrupperna beskrevs ofta en ökad initiativförmåga, en öppenhet för att våga prova nya idéer och nya sätt att lösa uppgifter och problem samt en förmåga till att kunna anpassa sig till olika situationer. Förmåga att "ta tag i" och att lösa problem och konflikter var andra återkommande teman som testades i enkäten:

Diagram 5. Problemlösning, flexibilitet

Problemlösning, flexibilitet

Genom att vara aktiv i föreningslivet har jag:

Kommentar: I diagrammet redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt.

Vi ser här bara ett par signifikanta skillnader mellan respondenter i olika åldrar och med olika aktivitetsgrad, men ett flertal vad gäller respondenter i olika föreningstyper:

Tabell 23. Problemlösning, flexibilitet i ett generationsperspektiv, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	90-talister	80-talister	70-talister	60-talister	50-talister	40-talister	30-talister
Lättare att ta initiativ	63,7	87,1	78,5	65,5	73,4	76,4	88,9

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

Ledare och förtroendevalda upplever i större utsträckning än de som enbart är aktiva som medlemmar att de blivit bättre på att hantera konflikter, 78,8 % respektive 65,3 % har svarat stämmer delvis eller stämmer helt på frågan.

När vi ser till respondenter i olika föreningstyper är den tydligaste tendensen att de föreningsaktiva inom den individuella idrotten i lägre grad än övriga respondenter betonar föreningsengagemangets betydelse för förmågan att lösa problem, hantera konflikter och misslyckanden.

Respondenterna i lagidrotts- och kulturföreningar instämmer i något lägre grad när det gäller problemlösning och konflikthantering än de föreningsaktiva i friluftsföreningar och övriga föreningar:

Tabell 24. Problemlösning och flexibilitet i olika föreningstyper, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	Lag-idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kulturföreningar	Övriga föreningar
Lättare att anpassa mig till olika situationer	82,4	84,1	89,1	85,5	85,2
Blivit mer öppen för nya idéer, nya sätt att göra saker på	80,5	77,5	85,9	92,1	90,0
Blivit bättre på att lösa problem	77,6	63,7	86,1	75,6	82,8
Blivit bättre på att hantera konflikter	75,9	61,3	83,1	76,8	81,0
Lättare att hantera misslyckanden	69,2	67,5	73,5	77,7	73,3

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

5.6 Öppenhet och respekt

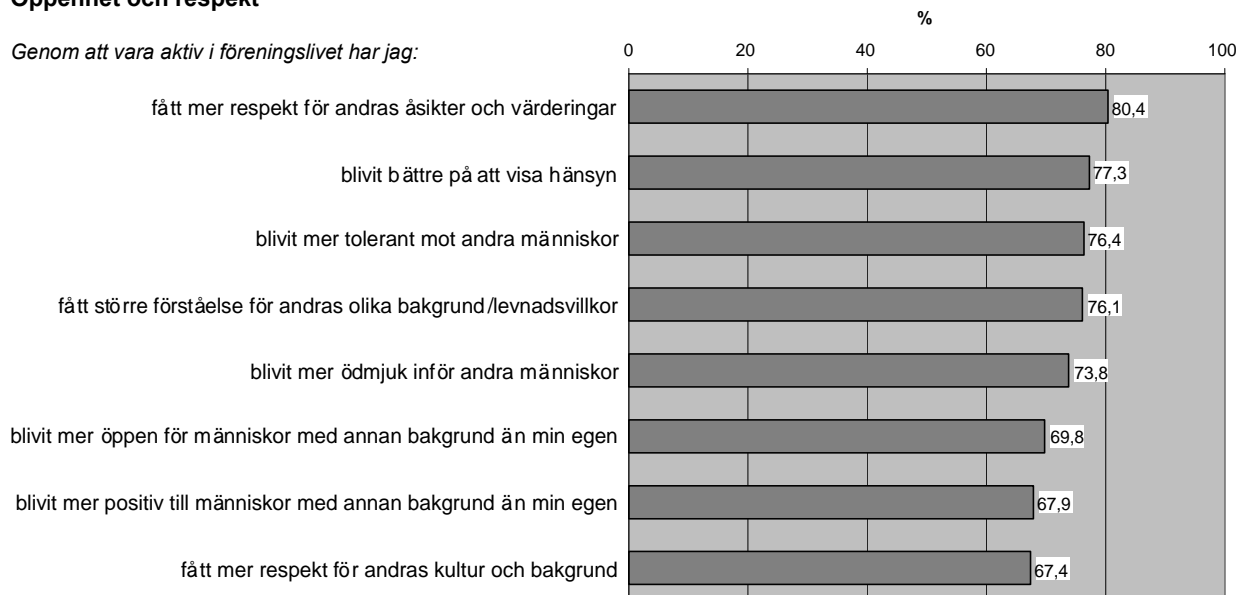
I fokusgrupperna menade många att de genom att möta och verka tillsammans med människor med bakgrund och ålder olik den egna fått större förståelse, ödmjukhet och respekt för andras kulturer, sociala bakgrund och värderingar samt inför andras kunskap, inför olikheter och för "olika sätt att göra saker på". Tolerans, tålmod, hänsynstagande, människokänedom, människosyn och ett förändrat sätt att förhålla sig till andra människor var olika aspekter som togs upp.

Under temat "grupp, gemenskap och samarbete" såg vi att stora andelar av de svarande i enkäten genom sitt föreningsengagemang träffat människor i andra åldrar än de vanligtvis umgås med, och med annan social och kulturell bakgrund än den egna. Störst verkar föreningslivets åldersintegrerande funktion vara, 95,4 % svarade stämmer helt eller stämmer delvis, medan andelen för social bakgrund var 85,3 % och kulturell bakgrund var 72,2 %.

Här redovisas hur frågorna inom temat öppenhet och respekt besvarades:

Diagram 6. Öppenhet och respekt

Öppenhet och respekt

Kommentar: I diagrammet redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt.

Under detta tema fann vi signifikanta skillnader enbart vad gäller respondenter i olika föreningstyper. Med något enstaka undantag är det respondenterna i idrottsföreningar, såväl lagidrott som individuell idrott, som tillmäter föreningserfarenheterna minst betydelse för respekt, hänsynstagande, tolerans, ödmjukhet och öppenhet:

Tabell 25. Öppenhet och respekt i olika föreningstyper, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	Lag-idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kultur-föreningar	Övriga föreningar
Fått mer respekt för andras åsikter och värderingar	76,8	70,5	85,7	82,9	85,5
Blivit bättre på att visa hänsyn	72,9	66,4	79,4	80,0	85,2
Blivit mer tolerant mot andra människor	71,3	65,6	79,3	82,9	82,0
Blivit mer ödmjuk inför andra människor	70,4	58,8	79,4	81,6	80,0
Blivit mer öppen för människor med annan bakgrund än min egen	66,7	53,7	71,5	75,0	88,1
Blivit mer positiv till människor med annan bakgrund än min egen	62,1	52,9	68,2	73,7	83,3
Fått mer respekt för andras kultur och bakgrund	64,9	54,6	61,9	77,0	80,0

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

5.7 Trygghet och tillit

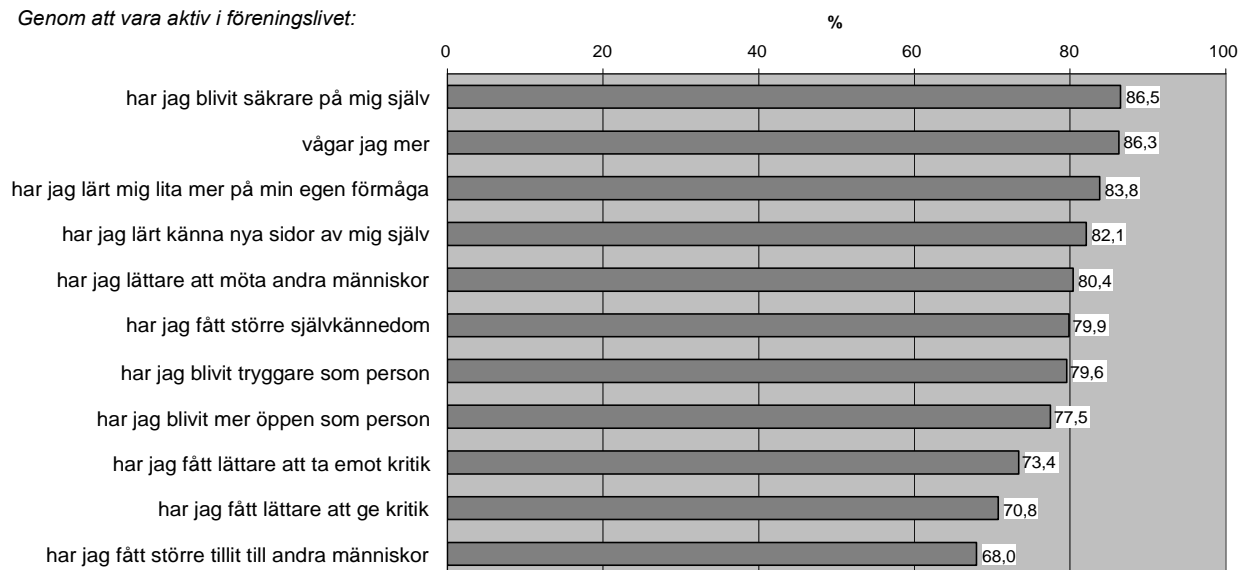
Självförtroende, självsäkerhet, att våga mer och vara mindre blyg, att våga synas, höras, ta och ge kritik samt upplevelsen av (och en tro på) att man kan och är bra på något är sådant som många av deltagarna i fokusgrupperna fått genom sitt föreningsengagemang.

Likaså berättade många om en ökad social förmåga och en större öppenhet inför att möta andra människor. I diagram 7 nedan redovisas hur enkätfrågorna på detta tema besvarades:

Diagram 7. Trygghet och tillit

Trygghet, tillit

Genom att vara aktiv i föreningslivet:

Kommentar: I diagrammet redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt.

Kvinnor och män lägger lite olika vikt vid föreningsengagemangets betydelse för trygghet och tillit:

- Har jag blivit säkrare på mig själv – 88,9 % av kvinnorna och 79,7 % av männen har svarat stämmer delvis eller stämmer helt.
- Har jag lärt känna nya sidor hos mig själv – 87,4 % av kvinnorna och 70,7 % av männen har svarat stämmer delvis eller stämmer helt.
- Har jag fått större självkänedom – 81,6 % av kvinnorna och 69,7 % av männen har svarat stämmer delvis eller stämmer helt.

Även i ett generationsperspektiv ser vi en del skillnader, resultaten är ganska spridda men för flera av frågorna kan vi se att 70- och 80-talister tydligast betonar föreningsengagemangets betydelse. Vi kan också se att 90-talisterna och ibland även de äldsta respondenterna är de som minst betonar föreningsengagemangets betydelse:

Tabell 26. Trygghet och tillit i ett generationsperspektiv, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang:	90-talister	80-talister	70-talister	60-talister	50-talister	40-talister	30-talister
Har jag blivit säkrare på mig själv	63,6	92,2	87,0	77,4	82,5	88,3	66,7
Vågar jag mer	78,2	89,6	87,1	78,3	81,3	76,5	66,6
Har jag lärt mig lita mer på min egen förmåga	59,1	93,1	86,0	73,8	71,9	82,4	88,9
Har jag lärt känna nya sidor av mig själv	63,7	89,6	80,7	71,4	75,0	76,4	77,8
Har jag fått större självkänedom	59,1	87,7	82,8	66,7	66,6	68,6	55,6
Har jag blivit tryggare som person	72,7	88,7	74,2	67,9	73,5	75,8	66,6
Har jag blivit mer öppen som person	60,8	85,3	76,1	65,5	72,3	74,3	66,6
Har jag fått lättare att ta emot kritik	54,6	78,3	76,4	63,1	65,7	61,8	77,8
Har jag fått lättare att ge kritik	45,5	72,1	78,5	62,7	65,6	64,7	55,6

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

I olika föreningstyper finns också en hel del skillnader i hur respondenterna ser på föreningsengagemangets betydelse för trygghet och tillit. När det gäller frågorna om självkänedom, att lära känna nya sidor av sig själv, att bli mer öppen som person och ökad tillit till andra människor betonar respondenterna i friluftsföreningar, kultur- och övriga föreningar detta mer än respondenterna i idrottsföreningar. På frågan "har jag fått lättare att ge kritik" instämmer de föreningsaktiva i kulturföreningar och övriga föreningar i högre grad än de föreningsaktiva i idrotts- och friluftsföreningar:

Tabell 27. Trygghet och tillit i olika föreningstyper, andel i %

Genom mitt föreningsengagemang har jag:	Lag-idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kulturföreningar	Övriga föreningar
Lärt känna nya sidor av mig själv	66,7	76,5	84,4	90,7	83,3
Fått större självkänedom	66,6	70,1	76,6	88,0	83,6
Blivit mer öppen som person	68,2	64,8	81,5	86,8	83,8
Fått lättare att ge kritik	66,4	57,2	67,2	82,6	75,0
Fått större tillit till andra människor	60,2	53,0	77,7	73,3	80,0

Kommentar: i tabellen redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt

6. Föreningslivet – en miljö för lärande och personlig utveckling

I undersökningen ville vi också utforska föreningslivet som miljö för lärande och personlig utveckling genom frågeställningarna:

- Hur går det till när man lär nytt i föreningsengagemanget?
- Vad är unikt med föreningslivet som miljö för lärande och personlig utveckling?

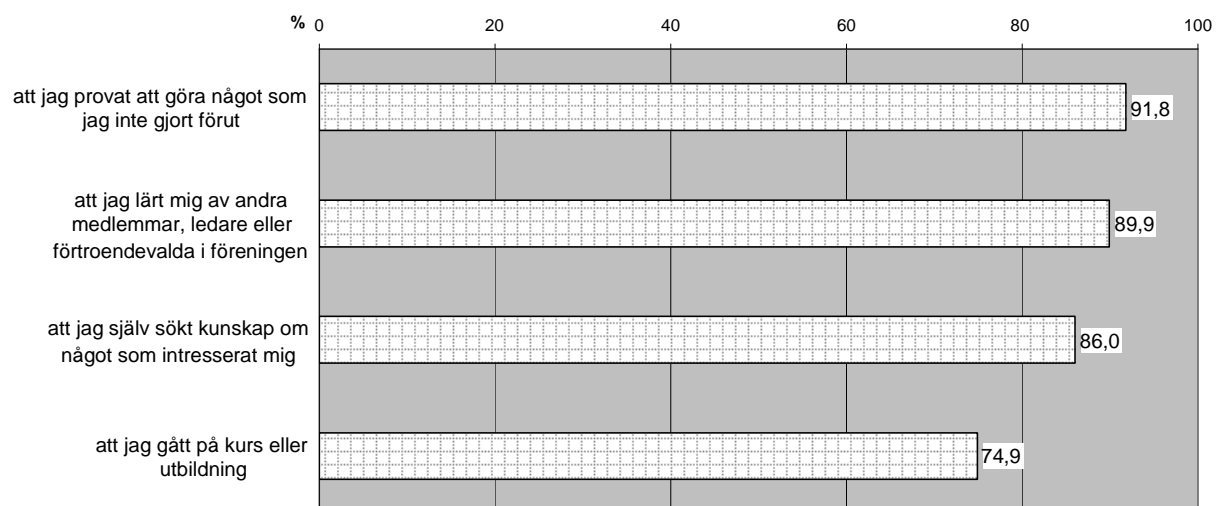
6.1 Hur går lärandet till?

I fokusgrupperna handlade de vanligaste svaren om att testa, att göra och prova när behov finns, att vara nyfiken, att våga, att tänka nytt, att utmana sig själv och andra, att lära genom misstag och gå vidare. Det betonades att mycket lärande sker i mötet med andra i föreningen, att man lär av varandra och tillsammans i gemenskapen. Nya kunskaper förvärfvas också genom utbildning, kurser och självstudier. Flera formulerar också lärandet eller utvecklingen som en process, konstant pågående, praktisk och inte alltid medveten – att kunskaperna ”smyger på” en med åren och uppdragen.

Frågor om hur lärandet går till ställdes även i enkäten:

Diagram 8. Former för lärande

När jag har lärt mig nya saker har det skett genom:

Kommentar: I diagrammet redovisas svarsalternativen stämmer delvis och stämmer helt.

I två avseenden skiljer de som har ledar- eller förtroendeuppdrag ut sig något i förhållande till de som enbart är aktiva som medlemmar:

- att de oftare lärt sig genom kurser eller utbildningar än de som enbart är aktiva som medlemmar (79,6 % respektive 57,9 % som svarat stämmer delvis/stämmer helt).
- att de oftare svarar att de själva sökt kunskap än de som enbart är aktiva som medlemmar (88,8 % respektive 75,9 % som svarat stämmer delvis/stämmer helt).

6.2 Vad är unikt?

I fokusgrupperna diskuterades vad som är speciellt och unikt med föreningslivet som miljö för lärande och personlig utveckling. Här får FRIVILLIGHETEN sägas vara den stora poängen. Att kunskap skapas frivilligt, genom lust och intresse bland andra med samma lust och intresse, genom att testa och lära sig i det praktiska.

Flera deltagare gör jämförelser med skolmiljön och belyser föreningslivets fördelar av gemenskap, tolerans, öppenhet och framhåller avsaknaden av ”lärar-elev-relation” som viktiga för lärande och utveckling.

7. Fritidens funktion och föreningsengagemangets betydelse

I samtalen i fokusgrupperna framkom vid flera tillfällen tydligt att föreningsengagemanget var viktigt för deltagarna. Vi ville genom enkäten få mer kunskap om vilken eller vilka betydelser föreningsaktiva upplever att föreningsengagemanget har – är det enbart en form av rekreation – eller har det fler funktioner och syften? Kan aktiviteten i föreningen påverka t ex olika val i livet? Svaren på dessa frågor redovisas i detta kapitel.

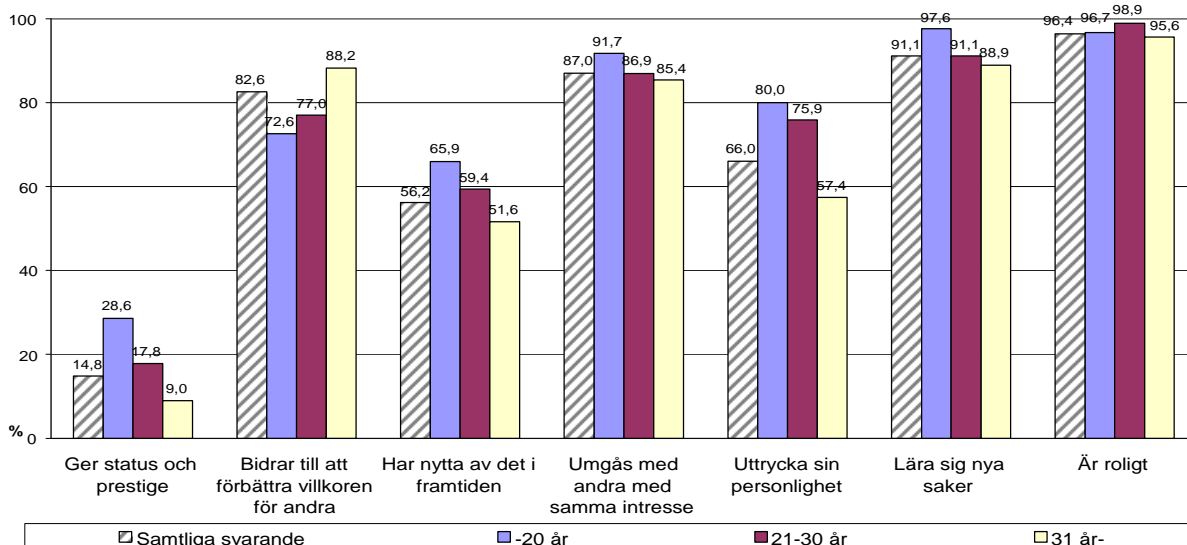
7.1 Fritidens funktion

Vilka motiv har vi för att engagera oss i t ex föreningsverksamhet? Vilken funktion har den fria tiden och vilka behov uppfyller den för oss? Hur föreningsaktiva ser på detta utforskade vi med hjälp av de frågor om fritidens funktion som redovisas nedan.

Frågorna är lånade från "De kallar oss unga", Ungdomsstyrelsens attitydundersökning från 2003. Valet av frågor kan sägas ha två anledningar, dels att det är intressant att belysa föreningsaktivas syn på frågeställningarna och dels att det är intressant att jämföra de båda undersökningarnas resultat. I det första diagrammet redovisas enbart svaren från vår enkätundersökning:

Diagram 9. Fritidens funktion FöreningsKraft

Fritidens funktion - Hur viktiga är följande egenskaper för det du gör på fritiden?

Kommentar: I diagrammet redovisas värde 5-7 på skala 1=inte alls viktigt till 7=mycket viktigt.

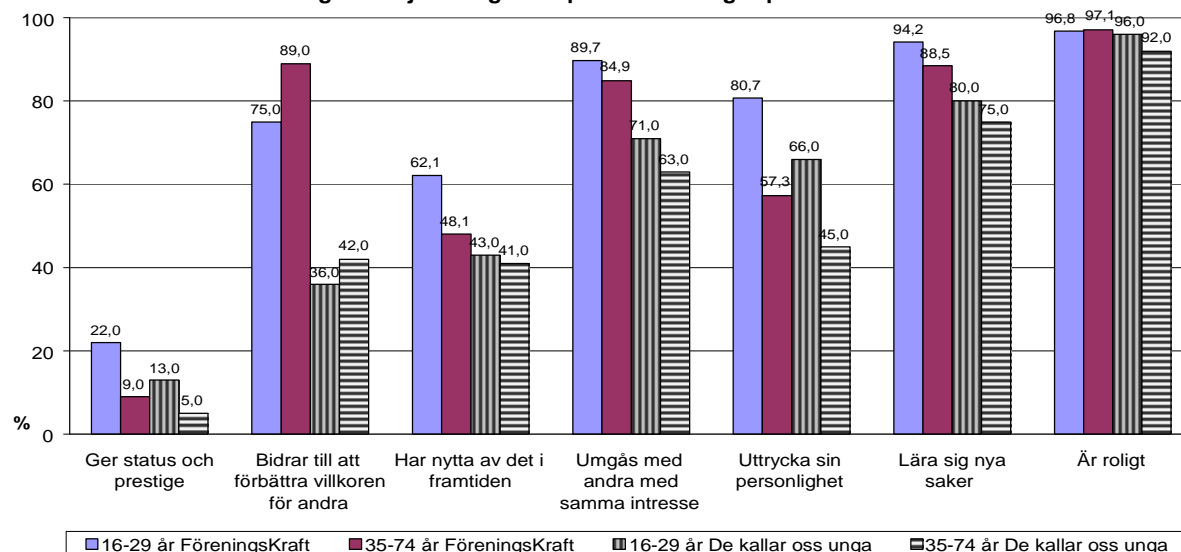
- De påståenden som av respondenterna överlag uppfattas som viktigast är att det är roligt, att lära sig nytt, att umgås med andra med samma intresse och att bidra till att förbättra villkoren för andra.
- De yngre grupperna uppfattar status och prestige, att ha nytta av det i framtiden, att uttrycka sin personlighet som viktigare än den äldre gruppen. Detta gäller oavsett om vi åldersindelar respondenterna så som i diagrammet ovan eller i generationer.
- Den äldre gruppen lägger något större vikt vid att förbättra villkoren för andra.

I diagrammet nedan finns inlagt en jämförelse mellan våra enkätresultat och resultaten från "De kallar oss unga". Ålderskategorierna är anpassade efter de som Ungdomsstyrelsen använt sig av.

Diagram 10. Fritidens funktion jämförelse FöreningsKraft – De kallar oss unga

Jämförelse FöreningsKraft - De kallar oss unga

Fritidens funktion - Hur viktiga är följande egenskaper för det du gör på fritiden?

Kommentar: I diagrammet redovisas värde 5-7 på skala 1=inte alls viktigt till 7=mycket viktigt.

Ungdomsstyrelsens enkät besvarades av betydligt fler personer än vår, i rapporten "De kallar oss unga" anges att enkäten besvarades av 3 672 personer, 1 966 kvinnor och 1 706 män varav 87 % var födda i Sverige. Som tidigare redovisats är motsvarande siffra för denna undersökning 83,4 %. Av de som besvarade Ungdomsstyrelsens enkät var 60 % föreningsaktiva, 56,8 % i åldersgruppen 16-29 år och 62,2 % i åldersgruppen 35-74 år.

Åldermässigt följer staplarna samma mönster i de båda undersökningarna och överlag kan sägas att de föreningsaktiva i vår undersökning har värderat påståendena något, och i vissa fall mycket, högre än respondenterna i "De kallar oss unga". Den fråga som främst skiljer ut sig är "att bidra till att förbättra villkoren för andra" som de föreningsaktiva värderar betydligt högre än respondenterna i Ungdomsstyrelsens undersökning.

Vid djupare granskning av vårt eget material framkommer också några intressanta skillnader för några av frågorna:

Status och prestige:

- De respondenter som enbart är aktiva som medlemmar lägger större vikt vid status och prestige än de som har ledar- och/eller förtroendeuppdrag (20,5 % respektive 6,3 % som angett värde 6-7 på skalan).
- Detta förstärks genom att de som har ledar- och/eller förtroendeuppdrag också tydligare betonar att status och prestige är oviktigt (medlemmar 51,7 % och ledare/förtroendevalda 64,3 % som angett värde 1-2 på skalan).
- Bland de olika föreningstyperna ser vi störst olikheter i betoningen av det oviktiga med status och prestige mellan respondenter i friluftsföreningar och kulturföreningar (friluftsföreningar 73,4 %, kulturföreningar 49,3 % som angett värde 1-2 på skalan).

Att bidra till att förbättra villkoren för andra:

Även vad gäller frågan om "att bidra till att förbättra villkoren för andra" syns skillnader i vilken vikt respondenterna i olika föreningstyper lägger på detta. De föreningsaktiva i friluftsföreningar och kulturföreningar skiljer sig åt även här, men skillnaden mellan respondenter i friluftsföreningar och lagidrottsföreningar är större:

Tabell 28. Att bidra till att förbättra villkoren för andra fördelat föreningstyper

Hur viktiga är följande egenskaper för det du gör på fritiden?	Lag-idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kultur-föreningar	Övriga föreningar
Att bidra till att förbättra villkoren för andra människor	75,5 %	62,5 %	54,0 %	70,2 %	68,9 %

Kommentar: i tabellen redovisas svaren mycket viktigt/viktigt (värde 6-7 på skalan)

Att du får uttrycka dig och din personlighet:

- Kvinnor lägger mer vikt vid möjligheten till att uttrycka sig, 56,3 % av kvinnorna och 35,2 % av männen hade angett att detta är mycket viktigt/viktigt (värde 6-7 på skalan).

Att du lär dig nya saker om något som intresserar dig:

- Respondenterna menar generellt att det är viktigt/mycket viktigt att fritiden ger möjligheter till lärande, men vi kan se att 80- och 90-talister är de som lägger störst vikt vid detta och att 30- och 40-talisterna betonar det något mindre.
- Kvinnor lägger mer vikt än män vid att lära sig nya saker, 86,5 % av kvinnorna och 68,4 % av männen hade angett att detta är mycket viktigt/viktigt (värde 6-7 på skalan).

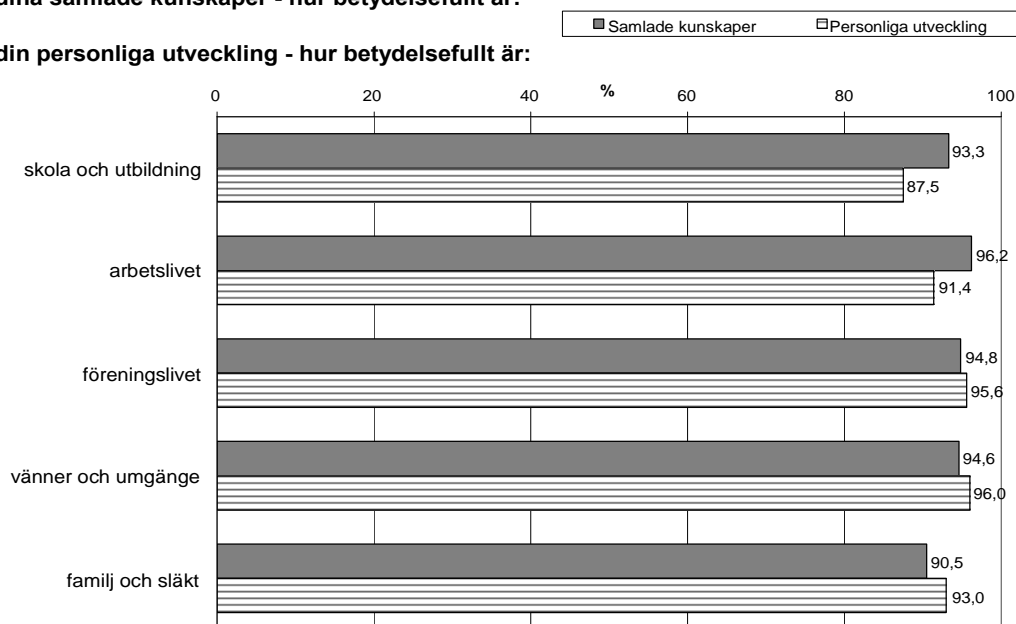
7.2 Olika arenors betydelse

För att få ytterligare kunskaper om föreningslivet som arena för lärande och personlig utveckling ställdes frågor där de föreningsaktiva fick uppskatta hur betydelsefulla de ansåg att olika sammanhang är för deras samlade kunskaper och personliga utveckling:

Diagram 11. Samlade kunskaper och personlig utveckling

När det gäller dina samlade kunskaper - hur betydelsefullt är:

När det gäller din personliga utveckling - hur betydelsefullt är:

Kommentar: I diagrammet redovisas svarsalternativen ganska viktigt och mycket viktigt.

Som synes är skillnaderna små – respondenterna tillmäter samtliga arenor stor betydelse, både vad gäller "samlade kunskaper" och "personlig utveckling".

Om vi ser på respondenter i olika generationer kan vi se att de yngre och de äldre föreningsaktiva, 80- och 90-talisterna samt 30- och 40-talister, anser att arbetslivet har något mindre betydelse för både kunskaper och personlig utveckling än de generationer där troligt merparten av respondenterna befinner sig välförankrade mitt i arbetslivet.

Vad gäller "personlig utveckling" syns viss skillnad vad gäller mäns och kvinnors uppfattningar. Kvinnor betonar i större utsträckning än män vännernas/umgängets och familjs/släktens betydelse:

	Kvinnor	Män
Vänner och umgänge mycket viktigt för personlig utveckling	73,4 %	60,9 %
Familj och släkt mycket viktigt för personlig utveckling	77,0 %	60,1 %

Även i generationsperspektivet finns skillnad i hur starkt respondenterna betonar familjs betydelse för den personliga utvecklingen. De yngsta, 80- och 90-talisterna är de som starkast betonar familjs/släktens betydelse:

Tabell 29. Familjs/släktens betydelse för personlig utveckling fördelat generationer

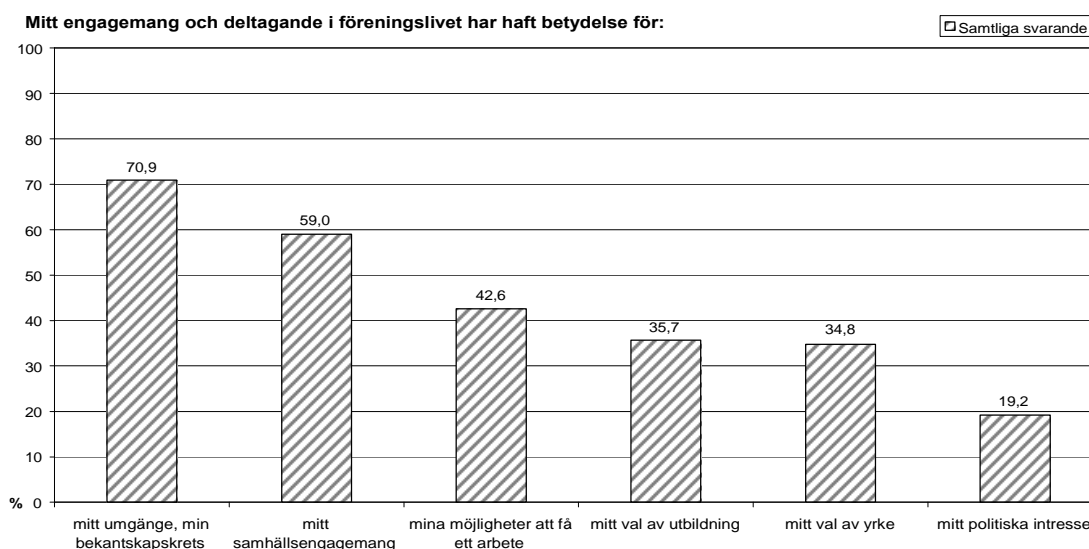
När det gäller din personliga utveckling – hur betydelsefullt är:	90-talister	80-talister	70-talister	60-talister	50-talister	40-talister	30-talister
Familj och släkt	81,8	80,5	59,6	68,2	60,6	57,9	63,6

Kommentar: i tabellen redovisas svaren mycket viktigt (värde 7 på skalan)

7.3 Föreningsengagemangets betydelse

Vi ställde även frågor om föreningsengagemangets betydelse för t ex val av utbildning, samhällsengagemang och möjligheter att få arbete, svaren på dessa redovisas nedan:

Diagram 12. Föreningsengagemangets betydelse

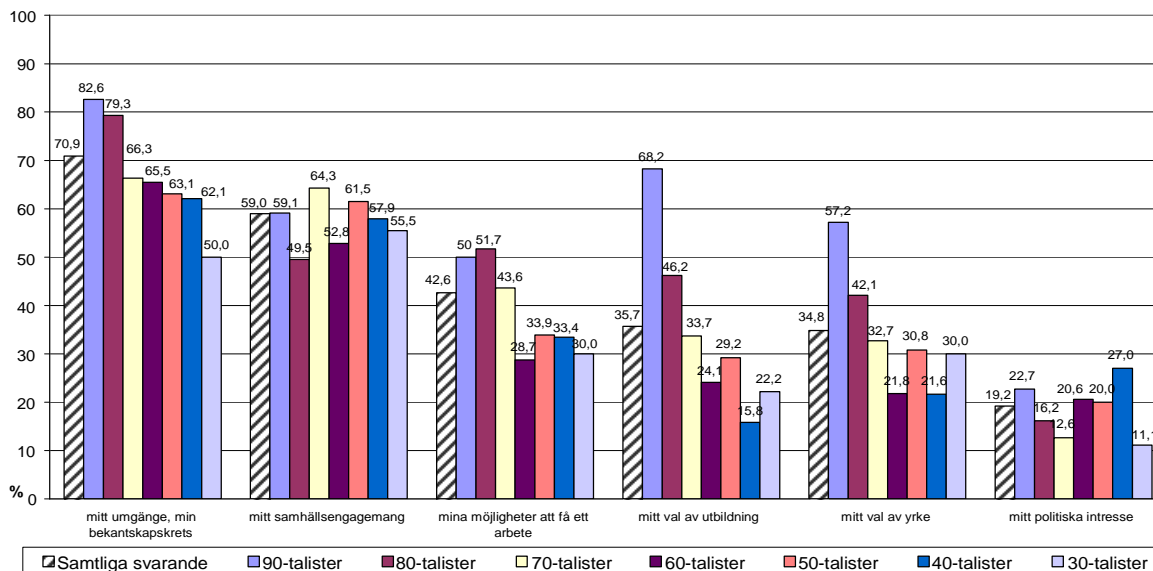
- Inte oväntat har föreningsengagemangets största betydelse för umgänge/bekantskapskrets.
- Därpå följer betydelsen för samhällsengagemang. Med tanke på att respondenterna är verksamma i föreningar mestadels inriktade på "fritid och rekreation" som inte primärt har samhälls- eller politiska mål är det intressant att se att 59 % anser att föreningsengagemangets betydelse för deras samhällsengagemang.
- Föreningsengagemangets tillmästa minsta betydelse vad gäller politiskt intresse. Ur perspektivet att 59 % menade att föreningsengagemangets varit ganska eller mycket viktigt för deras samhällsengagemang kan vi möjligen anta att uttrycket "politiskt intresse" kanske tolkas som ett partipolitiskt intresse.

Vid granskning av svaren i ett åldersperspektiv ser vi att de yngre generationerna, 70-, 80- och 90-talisterna, skiljer ut sig genom att de tillmäter föreningsengagemangets större betydelse än övriga generationer vad gäller utbildningsval, yrkesval och möjligheter att få arbete.

80- och 90-talisterna är också de som menar att föreningsengagemanget haft störst betydelse för deras umgänge och bekantskapskrets. Ytterligare illustration av föreningsengagemangets betydelse i olika åldrar syns i diagram 13.

Diagram 13. Föreningsengagemangets betydelse fördelat generationer

Mitt engagemang och deltagande i föreningslivet har haft betydelse för:

Vi kan även se att kvinnor och män upplever föreningsengagemangets betydelse på något olika vis. Kvinnorna tillmäter generellt föreningsengagemanget större betydelse på en rad områden, vilket förstärks av att män i betydligt större utsträckning bedömt föreningsengagemangets betydelse som oviktig:

Tabell 30. Föreningsengagemangets betydelse fördelat kön

Mitt engagemang och deltagande i föreningslivet har haft betydelse för:	Ganska viktigt / Mycket viktigt andel i %		Helt oviktigt andel i %	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Mitt val av utbildning	42,0	26,7	22,2	36,4
Mitt val av yrke	40,2	25,4	22,5	36,2
Mina möjligheter att få ett arbete	48,1	32,6	20,2	30,8
Mitt samhällsengagemang	61,6	51,7	7,6	15,5
Mitt politiska intresse	20,3	15,5	33,5	46,4

Även då vi ser på respondenter verksamma i olika föreningstyper framträder en del olikheter. Tydligast skillnader i de flesta frågor ser vi mellan kulturföreningar och lagidrott där respondenterna i kulturföreningar bedömer föreningsengagemanget som mer betydelsefullt:

Tabell 31. Föreningsengagemangets betydelse fördelat föreningstyper

Mitt engagemang och deltagande i föreningslivet har haft betydelse för:	Lag-idrott	Individuell idrott	Friluftsföreningar	Kulturföreningar	Övriga föreningar
Mitt val av utbildning	24,1	31,9	34,4	53,8	32,2
Mitt val av yrke	20,7	36,1	26,5	51,9	28,3
Mina möjligheter att få ett arbete	28,6	36,1	42,9	57,5	43,1
Mitt samhällsengagemang	48,2	44,2	60,3	67,5	78,7
Mitt politiska intresse	11,7	9,2	19,1	30,0	29,5

Kommentar: I tabellen redovisas svarsalternativen ganska viktigt och mycket viktigt

8. Slutord

För oss är FöreningsKraft inte avslutat, utan ett steg, en del, i vårt arbete. Vi har haft förmånen att genomföra projektet som en lärandeprocess både för oss i MIP och för de som på olika sätt deltagit i projektets verksamhet.

Såsom redovisats i denna rapport är föreningslivet en betydelsefull arena för lärande och personlig utveckling. Och vi kan konstatera att vår kunskap om lärande och personlig utveckling i det ideella engagemanget och om föreningsengagemangets betydelse har ökat.

Utöver kunskapsproduktionen är vår målsättning att "lämna avtryck", väcka tankar och starta diskussioner i och utanför för föreningslivet.

I skrivande stund, december 2006, har ungefär 650 personer på olika vis direkt berörts av FöreningsKraft genom deltagande i fokusgrupper eller besvarande av enkät. Vi vet att fokusgruppernas samtal upplevdes som givande och vår varma förhoppning är att även besvarandet av enkäten ledde till nya reflektioner kring det personliga lärandet.

Att framöver synliggöra och återföra undersökningens resultat är en viktig uppgift och ett arbete som fortsätter.

Till sist:

Ett varmt tack till alla er som på olika vis bidragit till undersökningen!

Linda Attin
projektansvarig
linda.attin@mip.org.se

Kristina Persson
projektsamordnare
kristina@iruc.se

Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation

Stadiongatan 10, 214 32 Malmö
040-21 68 90 info@mip.org.se
www.mip.org.se